

TRANSCRIPT VAN DE GEMEENTERAAD VAN GEMEENTE LAREN
d.d. 6 juli 2022

---

1. Opening en vaststelling agenda.

De voorzitter: Gaan de leden van de raad hun plaatsen zoeken, want het is bijna acht uur. Ik zie weer dat de leden van de VVD en Groen Laren het moeilijk vinden. U moet lekker gaan zitten, alvast. Heel goed. Beste mensen, van harte welkom. De raadsvergadering van 6 juli is begonnen. Geachte raadsleden, geachte leden van het college, mensen op de publieke tribune en de inwoners thuis, graag wil ik u mededelen dat de heer Merckx van de VVD-fractie en mevrouw Timmerman van de fractie van Liberaal Laren vanavond verhinderd zijn. Wij gaan vandaag de jaarrekening vaststellen en de kaderbrief. Daarvoor verwelkomen wij ook onze eigen accountant, de heer Vriesen, die in ons midden is en ook een toelichting zal geven op zijn bevindingen bij de jaarrekening. En dit is ook de vergadering waarbij we na afloop tijdens de borrel elkaar een goede vakantie gaan wensen, want het is de laatste vergadering voor het zomerreces. U heeft ook een motie ontvangen, de motie begrijpelijk Nederlands van de fracties van Groen Laren en het CDA. Ik stel voor deze motie te agenderen als agendapunt 10. Verder heb ik geen aanvullingen op de agenda ontvangen dus stel ik u voor deze conform voorstel vast te stellen. Dat doen we dan hierbij.

2. Mededelingen.

De voorzitter: Dan kom ik bij de mededelingen. Zijn er mededelingen vanuit het college? Ik kijk naar de zijde van het college. De heer Westerkamp.

De heer Westerkamp: Ja. Voorzitter, geachte leden van de raad. Wij vangen op dit moment Oekraïners op en daar is natuurlijk ook een heel gesprek in de regio over. Er is ook op dit moment gesprekken over het ontlasten van Ter Apel. Zoals u al een beetje begrepen heeft uit de media zal er een beroep worden gedaan op de regio's. We hebben vandaag daarover bestuurlijk overleg gehad, we gaan dat goed in de gaten houden. Het kan zijn dat ze richting onze kant een versnelling vragen van de regio. Dat betekent niet dat we dan op op, plus plus krijgen, maar dat het versnelt met wat we eigenlijk al zullen gaan doen. We hebben daarbij wel duidelijk aangegeven richting ook het COA en de andere bestuurders: dan moeten er ook wel middelen en capaciteit komen, want wij zitten wat betreft opvang hier met onze Oekraïners al aardig aan onze taks van de samenleving en hier zelf binnen ambtelijk, dus die boodschap is meegegeven. Maar dat is een discussie die op dit moment loopt. Ik denk dat het wel goed is dat u daarvan op de hoogte bent.

De voorzitter: Dank, mijnheer Westerkamp. Ik kijk nog even naar de heer Van Midden.

De heer Van Midden: Ja, dank u wel mijnheer de voorzitter. Een korte mededeling. Tijdens de raadsvergadering vorige week presenteerde ik enthousiast de mooie woorden van GNR langs de A27. Naar aanleiding waarvan de heer Van den Berg vroeg waarom die borden langs de A27 staan er niet langs de A1. Ik heb even geïnformeerd bij het GNR wat daar de reden van was en inderdaad, wat ik al vermoedde blijkt zo te zijn. Het GNR heeft ook gevraagd om die borden langs de A1 te plaatsen alleen dat heeft Rijkswaterstaat vanwege verkeersveiligheidsoverwegingen afgewezen. Maar niet getreurd: GNR gaat in beroep om te kijken of ze alsnog langs de A1 geplaatst kunnen worden. Dus ik hou u op de hoogte van de ontwikkelingen. Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Nou, mijnheer Van den Berg, zo vlot worden uw vragen opgevolgd. Bent u daar niet tevreden mee? Mijnheer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Nee, u haalt mij de woorden uit de mond, ik wil de wethouder hartelijk danken, want die vraag was echt serieus en u heeft hem op deze manier adequaat beantwoord. En ik ben zeer blij met deze vlotte en ook attente handelswijze van de wethouder.

De voorzitter: Dank, mijnheer Van den Berg. Mevrouw Niekus, is het naar aanleiding van een mededeling van de wethouder?

Mevrouw Niekus: Ja, van de eerste wethouder.

De voorzitter: Oh. Gaat uw gang.

Mevrouw Niekus: Wethouder Westenberg, dank u voorzitter.

De voorzitter: Westendorp.

Mevrouw Niekus: Oh, Westendorp, sorry, het is even wennen, het is allemaal nieuw natuurlijk.

De heer Westendorp: Mag ook Westerkamp worden.

De voorzitter: Westerkamp.

De heer Westerkamp: Of de heer Westendorp moet van plaats willen wisten met mij, maar ...

Mevrouw Niekus: Wie is nou wie? Nou oké, mijn vraag gaat even over de Oekraïners. U zegt dat de huisvesting van de Oekraïners hier vlot verloopt in Laren. Ik heb van u ook een informatiebrief gezien waarin u over de statushouders iets schrijft. Er moeten nog zeven statushouders moeten er nog gehuisvest worden. Wie gaat voor, zijn dat de Oekraïners of zijn dat de statushouders hier op dit moment?

De heer Westerkamp: Ja, dat is altijd een ingewikkelde vraag, wat voor gaat. Op dit moment hebben wij vanuit het Rijk krijgen wij die opdracht om statushouders te vestigen. Als wij daar niet aan voldoen, dan gaat de provincie ons daarop aanspreken, dus daar is in ieder geval de inzet op om te zorgen dat wij die taakstelling die wij hebben ook als gemeente te halen.

De heer ...: Voor de scherpste: de Oekraïense vluchtelingen zijn vluchtelingen, dus die huisvesten we in tijdelijke huisvesting om ze op te vangen. Bij statushouders gaat het echt ook om doorverwijzing naar permanente huisvesting en maken we dus ook onderdeel van de opgave voor de woningbouwcoöperatie. En ter aanvulling op wat de heer Westerkamp zegt, wij kunnen heel legitiem zeggen dat we eigenlijk al onze capaciteiten kwijt zijn aan de mensen die we nu opvangen. Omdat wij de kleinste regio zijn van het land maar wel hetzelfde aantal moeten opvangen als andere regio's, betekent dat een dorp als Laren met elfduizend inwoners veel meer moet opvangen dan een gemeente van een gemiddelde omvang. Wij voldoen ruimschoots aan die capaciteit, maar dat betekent ook wel dat zegt: alles waar we mensen kunnen huisvesten zit vol. De capaciteit van vrijwillige inwoners en de gemeentelijke organisatie is volop benut, dus we kunnen gewoon niet meer ruimte als capaciteit leveren en daar hebben wij ook gewoon een goed verhaal in. Wat misschien nog wel goed is om toe te voegen is dat wij ook hebben gezegd: nou, dat vrijwilligerscomité, ons burgerinitiatief onder leiding van Marc Vos, Saskia Vos en Mariëtte Nieuwboer, die hebben zo hard gewerkt de

afgelopen maanden om dit tot stand te brengen en dat geldt ook voor onze medewerkers vanuit sport, toezicht en handhaving en '...', die alles uit hun handen hebben laten vallen om die opvang mogelijk te maken. We hebben gezegd: die mensen moeten weer aan hun werk toekomen en weer een normaal leven gaan leiden. Dus we hebben als BEL iemand van het Rode Kruis in dienst genomen die de begeleiding en opvang van de Oekraïense vluchtelingen overneemt. En daarmee eigenlijk de medewerkers van de BEL en het burgerinitiatief ontlast. Onze vrijwilligers blijven gewoon nodig en onze medewerkers vanuit de BEL blijven ook nodig, maar die gaat eigenlijk die opvang door ontwikkelen. En we hebben gezegd: wij gaan even geen extra energie steken in de opvang van nog meer mensen, maar de honderd mensen die er nu zijn, die gaan we goed opvangen, goed begeleiden naar werk, scholing, et cetera. Nu even de focus daarop. Als er nood aan de man is, als het water overal over de schoenen stroomt, dan moeten wij ook leveren. Maar op dat moment schakelen wij u ook gewoon in.

De voorzitter: Dan heb ik nog een mededeling. Oh, de heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Een mededeling van enige huishoudelijke aard, denk ik. Zoals u weet is ondergetekende mede namens deze raad ook samen met de heer De Jong en de heer Grunwald afgevaardigd in GEM Crailo BV raden- adviescommissie. En in die raden- adviescommissie, die is donderdagavond bij elkaar geweest en daarin hebben de aanwezigen unaniem besloten dat ondergetekende voorzitter is voor de komende jaren. En het leek me goed dat u dat weet. We zijn dus de eerste keer bij elkaar geweest. Ik kijk ook even, de wethouder financiën zit geloof ik ook in de BV schuine streep in de aandelenstructuur. Het zal niet een heel spannend onderwerp in directe zin zijn dat het hier heel vaak op de agenda komt, maar dan zal het ook vaker in de adviescommissie van BLS terugkomen.

De voorzitter: Dank mijnheer Van den Berg en ik denk dat ik namens iedereen kan zeggen dat we blij zijn dat u die rol op zich wil nemen want het is belangrijk dat we daar goed vertegenwoordigd zijn. Dan heb ik nog een mededeling: ik heb namens u en alle inwoners van Laren afgelopen zondag aan pastoor Jan Vriend de gemeentelijke erepenning overhandigd. Als dank voor zijn grote diensten voor het dorp die hij gedurende 41 jaar heeft bijgedragen. Dat is een ongelofelijk lange periode waarin hij dat ambt heeft gedragen en dat mogen we ook wel onze waardering voor uitspreken.

3. Beantwoording Vragen.

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt 3, de beantwoording van vragen. Er zijn geen vragen toegestuurd. U heeft geen vragen ingediend daarvoor.

4. Meldingen Portefeuillehouders m.b.t. Gemeenschappelijke Regelingen.

De voorzitter: Dus dan ga ik naar agendapunt 4, de mededelingen van portefeuillehouders met betrekking tot gemeenschappelijke regelingen. Zijn er mededelingen vanuit het college? Dat is niet het geval. U ontvangt vandaag genoeg nog de ... Oh, u heeft al de raadsinformatiebrief over het besluit van de veiligheidsregio ontvangen, dus daar hoeft ik verder mondelinge mededeling over te doen.

5. Vaststellen besluitenlijst openbare raadsvergadering d.d. 29 juni 2022.

De voorzitter: De besluitenlijst van de raad van 29 juni, die is nog niet verstuurd. Dus ik stel voor die na de zomer vast te stellen.

6. Vaststellen lijst ingekomen stukken.

De voorzitter: En dan is tijdens de raad van 29 juni de meeste recente lijst met ingekomen stukken vastgesteld, dat was vorige week. Nou, zo snel lukt het niet om een nieuwe lijst van ingekomen stukken te maken, dus ik stel voor dat we die ook in de volgende raadsvergadering vaststellen.

7. Bekrachten geheimhouding.

De voorzitter: Dan hebben wij ook geen voorstellen voor geheimhouding ontvangen.

8. Benoemingen.

De voorzitter: En we hebben geen benoemingen. Dit is de eerste keer sinds een lange tijd. Iedereen is iets, volgens mij, hè? Ja. Heel goed.

9. Raadsvoorstellen:

De voorzitter: Dan kom ik bij de raadsvoorstellen. En we hebben slechts twee raadsvoorstellen.

9.1. Jaarrekening 2021.

De voorzitter: Ik begin bij de jaarrekening. En ik stel voor de jaarrekening in twee rondes te behandelen, eerst een technische ronde waarbij u vragen kunt stellen aan de accountant plenair en openbaar en waarbij de accountant ook zijn visie op de jaarrekening kan geven. Ik verzoek u dat met name technisch van aard te houden. En daarna is het, kunt u in gesprek met de wethouder van financiën. Dus ik zou willen vragen aan de fracties om het spreekgestoelte te gebruiken om vragen te stellen, technische vragen over de jaarrekening. En dan verzoek ik de heer Vriesen naar het spreekgestoelte te komen. Ik kijk rond. Wie heeft er technische vragen over de jaarrekening? Als dat helemaal niet het geval is kan de heer Vriesen zelf een verhaal natuurlijk houden, maar ik kijk eerst even naar de heer De Jong, welke vragen heeft u? U mag het vanaf het kathedraal doen, hoor. Of als u zegt: nou, het is zo kort, we doen het even in een rondje zittend, dat mag ook.

De heer De Jong: Het is technisch, aan de accountant. Vorig jaar zagen we in de accountantscontrole geen tekortkoming in de administratieve organisatie en nu wel. De vraag is: was het er vorige jaar wel maar was dat niet van belang om echt op te nemen? En wat gaat er dan nu mis? Hetzelfde geldt voor: de BEL is nau... en inclusief de gemeente Laren zijn nauwelijks in staat op de afgesproken momenten de interne controles af te hebben. Vorig jaar werd dat niet gemeld, was het toen ook, maar was het niet van belang? Of en waarom en wat gaat er dan mis dat dat nu zo is? Dan heb ik mijn laatste vraag is: de accountant doet een controle op het verschil tussen verwachte belastingopbrengst en werkelijke belastingopbrengsten. Dit dient de gemeente Laren zelf te doen. Dan vragen wij ons af waarom de accountant dat gaat doen en waarom de accountant niet aan de gemeente vraagt: goh, doet u deze controle? Want het is gewoon basisadministratie, om het zo te noemen, als je een jaarverslag maakt. En controleert het daarna? Want nu doet u het zelf, maar ja, u zelf controleren vinden wij niet echt de goede gang van zaken.

De voorzitter: Dank, mijnheer De Jong. De heer Koldenhof.

De heer Koldenhof: Dank u wel voorzitter. Ik vervang overigens raadslid Merckx, die net op het laatste moment toch nog positief getest is op corona, helaas. Dus ik twijfel even of het een technische dan wel een politieke vraag is, maar ik stel eerst het technische gedeelte, dan kan ik straks nog bepalen of het een politiek

vervolg gaat krijgen. Ik had een vraag over de Tozo-voorziening. Daarvan is de vraag eigenlijk: is die niet veel te hoog ingeschat wat betreft ook het risico zoals u misschien ook aangeeft. En wat adviseert u dan om te doen als er blijkt dat er toch veel meer nog geïnd kan worden aan terugbetalingen? Afhankelijk van het antwoord zal ik er straks nog op terugkomen. En dan in de accountantsverklaring bij punt 7.7, komt me een beetje cryptisch voor hoe het omschreven is, waarbij het gaat om een stichting wiens naam wij niet kennen of mogen weten, lijkt het dan. En de vraag is natuurlijk: waarom niet? Maar ook: wat is hier aan de hand als het gaat om de te verwachten oninbaarheid van iets van 130.000 euro? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Ik kijk even, de fractie van Groen Laren, nog technische vragen?

De heer ...: Nee, dank u voorzitter.

De voorzitter: Ga ik weer verder. Fractie van Larens Behoud.

De heer Loeff: Dank u voorzitter. Ja, het zijn eigenlijk een paar technische vragen aan de accountant via de wethouder of rechtstreeks. Inderdaad de vraag hoe de stichting, die was ons ook opgevallen: welke stichting betreft dit? Een andere was waar we een beetje op vastliepen, dat was dat IBOR-contract, waarover de accountant schrijft: hoe zit dat nu precies in elkaar? We weten het eigenlijk niet. Hij schrijft: omdat een voortzetting van de huidige inzet in de komende jaren niet het streven is, dus ook een extrapolatie van de overschrijdingen in de budgetten niet een op een te maken. Ik vond dat hele stukje duidelijk, maar die regel snapte ik echt niet, dus graag uitleg over wat hier nu precies aan de hand is en welk risico of wat er dan staat te gebeuren? En een andere vraag betreft eigenlijk 7.10, daar staat dat we 45.000 euro mislopen aan leges. Hoe wordt gecontroleerd op de inning of wat zijn de stappen? Misschien is dat ook politieke, straks, dan mag die worden doorgeschoven. Hoe worden de stappen gezet om daaraan te werken dat die 45.000 euro terugkomt? En de andere betrof de 250.000 euro aan rechtsmatigheidsfouten. De accountant is denk ik bij meer gemeenten aan het onderzoeken en ik ben wel benieuwd als we kijken naar de totale begroting of dit nu een groot bedrag is of een klein bedrag of dat dit binnen de marge valt, hoe ziet u dit bedrag aan rechtsmatigheidsfouten in het kader van, ja, wat er nog meer aan jaarrekeningen van gemeenten voorligt? En een andere, dat is ook een technische, wat ik begrepen uit de vorige raadsperiode is dat het gebruikelijk is en misschien zelfs wet- en regelgeving dat wij elke drie jaar van accountant wisselen. Ik las in het slot dat uw kantoor is aangesloten nu bij een ander accountantskantoor. Ja en wat zijn de gevolgen daarvoor als we dan kijken naar de wissel die eerst niet mogelijk leek en misschien nu mogelijk is en misschien een papieren wissel is, of nou, misschien kunt u daar een toelichting op geven hoe u dat het komende jaar denkt in te vullen, of althans de gemeente of de BEL-combinatie. Dat waren de vragen die wij hadden.

De voorzitter: De heer Van den Berg. Mevrouw Van Dorst, excuus. Gaat uw gang.

Mevrouw Van Dorst-Brakel: Mijn vraag was: er wordt gesproken over proceskwaliteit voor het sociaal domein laat te wensen over. Maar wat is precies de proceskwaliteit voor het sociaal domein? En hoe kunnen we dat verbeteren?

De voorzitter: Mijnheer Vriesen, ik nodig u uit naar het kathedertje te komen. Maakt u dat ook eens een keer mee.

De heer Vriesen: Ja, dank u voorzitter, voor het mogelijk maken van deze unieke ervaring. Ik begin even met een aantal opmerkingen die vanuit de zaal komen. Kijk, als ik vroeger altijd laat thuiskwam vroeg mijn moeder altijd: goh, is er iets? En toen zei ik altijd: ma, ik heb goed nieuws en ik heb slecht nieuws. En als je naar het

accountantsverslag kijkt en in feite de uitkomsten voor Laren, dan moet je ook eigenlijk constateren: er is goed nieuws en er is slecht nieuws. Er is een positief resultaat, dat is mooi. Versterking van de vermogenspositie, dat is ook mooi. En je zou bijna vergeten met de toch wel aanzienlijke lijst van controleverschillen ook nog een goedkeurende verklaring ook. Dus gefeliciteerd daarmee. De zorgen in deze brief en ook in de controle van de jaarrekening zitten vooral in de toekomst en in de interne beheersing binnen de BEL. Daar zijn ook een aantal vragen over gesteld en daar kom ik zo meteen op terug. En als je dan kijkt naar de toekomst, dan zie je natuurlijk dat het perspectief voor de komende jaren positief is, maar dat er voor de wat langere termijn, de term het ravijn is u allen ongetwijfeld bekend, is natuurlijk voor het perspectief voor 2026 aanmerkelijk minder gunstig. En die uitdaging gaat u te lijf vanuit een, wat ik in het verleden wel gezegd heb, matige vermogenspositie, want een solvabiliteit van veertien procent dit jaar is niet bepaald wat je zegt het landelijk gemiddelde. Dus met andere woorden: het positieve nieuws in de zin van vermogensontwikkeling en resultaat, maar er is nog steeds wel werk aan de winkel voor de gemeente Laren. En wat er aan de hand is en dan kom ik eigenlijk ook meteen op de vragen van mijnheer De Jong, wat je ziet is dat de Rijksoverheid gezegd heeft tegen gemeenten: goh, dat rechtmatigheidsoordeel van accountants, dat moet maar terug naar het college en dat moet maar onderdeel worden van het spel tussen college en raad. Dat is al een voorstel uit 2012 van de commissie Depla, dat kent u allemaal. Maar tegelijkertijd de achterliggende gedachte is versterking van interne beheersing van gemeentelijke organisaties. Dat is dus met andere woorden: de lat gaat omhoog. En de lat gaat ook omhoog als het gaat over de AVG, de wet open overheid en al dat soort regelgeving die op u afkomt, de Omgevingswet niet te vergeten. Dus met andere woorden: er wordt heel veel gevraagd van gemeenten, gemeentelijke organisaties en de lat gaat dus omhoog. En wat je dus ziet is dat de BEL moeite heeft om die ontwikkelingen te volgen. De BEL heeft dat afgelopen jaar geprobeerd en daar hebben wij ook afspraken over gemaakt met de BEL-organisatie om een aantal interne controles zelf eerder op te pakken. Nou en dan zie je dat dat dus nog niet zo goed lukt. En daar komt dus ook die opmerking over voldoende kwaliteit. We kennen allemaal, daar hebben we het eerder over gehad, met elkaar de problemen die er zijn binnen het cluster heffen en waarderen. Nou, ook daar zie je dat de basiskwaliteit van informatie wel toeneemt maar nog niet op niveau is. Ook dat element is een kwestie van, ja, aanpakken. Nou, daar is een besluit over genomen en er wordt geacteerd en gewerkt aan een overgang per 1 januari 2023. Dus op die manier zie je dat een aantal problemen wel geadresseerd zijn maar nog niet zijn opgelost. Ja en dan kom je dus eigenlijk op een belangrijk punt voor een gemeente als Laren: namelijk, hoe heb je vanuit college en raad eigenlijk de lijntjes met alle partijen waarmee je samenwerkt, het is niet voor niets dat mededelingen vanuit gemeenschappelijke regelingen een belangrijk, of al een van de eerste agendapunten op de, worden genoemd. Dat je dus op die manier dus eigenlijk de regie op dat soort verbonden partijen goed moet organiseren. En of dat nou is in de richting van de veiligheidsregio, in de richting van de BEL-combinatie, in de richting van de gemeente Huizen als het gaat over het sociaal domein, al dat soort lijntjes moet je goed strak aansturen. En ook daarin zie je dat het belang van die verbonden partijen voor Laren heel groot is en dat je dus ook navenant daarin moet investeren. En eigenlijk als je kijkt naar wat er, wat wij constateren in onze controle is dat de echte scherpte op zo'n moment ontbreekt. En dat is de uitnodiging die ik ook aan de BEL-combinatie heb gedaan: ja, investeer nou straks in het organiseren van die scherpte, de rechtmatigheidsverantwoording komt eraan met ingang van 2023 en daarin ligt voor u de uitdaging. En dat kom je op tal van onderwerpen tegen en daar zijn ook een aantal vragen over gesteld. Als het gaat over de Tozo, dat is de vraag van mijnheer Koldam als ik mij niet vergis dan zie je dat Huizen voor jullie een inschatting maakt: goh, wat denken we dat we terugkrijgen aan die Tozo-bedrijfskredieten? Die inschatting is negentig procent komt niet terug, dat staat ook gewoon in de jaarrekening toegelicht. Ja en mijn reactie was: ja, ik denk dat dat percentage veel te hoog is op basis van het betaalgedrag wat de afgelopen maanden al gezien hebben. En vandaar ook dat ik op dat punt wat ik dan vanuit mijn vak moet noemen een controleverschil, in dit geval een onzekerheid, moet aanmerken. Dus ik ben het met u eens, ik denk inderdaad dat die voorziening aan de

hoge kant is. Alleen u vaart daarbij, de BEL vaart daarbij op in feite de inschatting van Huizen en, ja, ik ben van mening dat dus de BEL-organisatie vanuit die regiefunctie waar ik het net over had, dus ook kritische vragen moet stellen: goh, hoe komen jullie daaraan? Wat is de onderbouwing van zo'n inschatting? Nou en dat vind ik belangrijk. En dat geldt dus bijvoorbeeld ook voor de heffing van leges. Dat geldt ook voor een aantal aanbestedingsissues die daarin zitten, hoewel het belangrijkste aanbestedingsissue natuurlijk als het over de foutenevaluatie gaat het Latax-contract is geweest. Nou en dan kom je dus ook op een aantal verschillen rondom heffen en waarden waarbij mijnheer De Jong terecht de vraag stelt: goh, accountant, als u zelf die controles doet, bent u uzelf dan niet aan het controleren? Nou, gelukkig niet. Alleen op het moment dat wij proberen om een jaarrekening te controleren en de organisatie kan zelf de informatie niet aanleveren, zelf de analyses niet maken, ja, dan doen wij dat. En dat is in die zin geen zelftoetsing maar wel gewoon werken aan een goed gedocumenteerde en gecontroleerde jaarrekening. Dan even het IBOR-verhaal. Daar hebt u ook al een raadsinformatiebrief, dat was de vraag van de heer Loeff als ik me niet vergis, raadsinformatiebrief gekregen over dat dossier. Dank overigens voor de opmerking over de leesbaarheid van het accountantsverslag. Ik zal deze specifieke zin even toelichten. Waar het om gaat is dat de afgelopen twee jaar vanuit de aanbesteding die gedaan is gebleken is dat de kosten aanzienlijk hoger uitvielen. Nou, als je kijkt naar het effect op de jaarrekening van Laren was dat effect beperkt, alleen het was een contract van de drie gemeenten gezamenlijk en dat betekent dus dat je daar ook gezamenlijk naar moet kijken. Nou en dan zie je dus dat er een forse kostenoverschrijding is. Het Europees aanbestedingsrecht zit zo in elkaar dat daar wel wat marge inzit, een marge van tien procent, dat je zegt: ja, het kan altijd een beetje tegen zitten, het kan een beetje mee zitten. Je had niet helemaal inzichtelijk hoeveel vierkante meters er onderhouden moesten worden. Dus daar zit wat marge in. Alleen op het moment dat je over die marge heengaat en dat is wat dreigt te gebeuren, ja, dan moet je dus ook gaan nadenken: ja, wat heeft dat dan voor effect op de rechtmatigheid van die aanbesteding? Bovendien en dat is primaire insteek geweest vanuit de BEL-directie, is om te zeggen: ja, wij willen die kostenbeheersing op orde hebben. Wij willen dus beter grip krijgen op dat contract. En dat is wat mij betreft ook volkomen terecht. En daarmee is het zo dat er gezegd wordt: ja, we gaan dus kijken hoe we de komende twee jaar dat contract gaan invullen om dus inderdaad die kostenoverschrijding terug te dringen. En dat betekent dus dat de kostenoverschrijding van de afgelopen jaren niet automatisch te projecteren zijn naar de toekomst toe. Want er wordt dus ingegrepen. Dan ...

De voorzitter: Mijnheer Vriesen, ik denk een verduidelijkende vraag van de heer Van den Berg. Dan hebben we hem maar.

De heer Van den Berg: De verduidelijkende vraag heeft hier betrekking op: u maakte net de opmerking, de aanbesteding wordt door drie gemeentes gedaan dus ook in totaalpakket bekeken. Is die overschrijding in die vierkante meters, is die nu naar een van de gemeentes toe te voeren of is het een ... Hoe kijkt u daar als accountant naar, zeg maar, of is dat gewoon grosso modo het gemiddelde van alle partijen, alle drie de gemeentes? Hoe moet ik dat, hoe moet ik uw zin daarin beluisteren?

De heer Vriesen: U mag concluderen dat u als Laren daar relatief weinig last van gehad heeft. En laat ik het zo zeggen: ik heb een geheimhoudingsplicht, dus u zult mij geen bedragen over Blaricum en Eemnes horen zeggen. Oh, wacht even.

De voorzitter: Misschien ... We komen wel nu in het vaarwater van vragen voor de wethouder terecht, maar ... Ik denk mijnheer Loeff, technisch, neem ik aan.

De heer Loeff: Het is heel technisch nog even, want ik ben heel erg geïnteresseerd eigenlijk naar aanleiding van wat u zegt, het is verduidelijkend, maar ik probeer het nog even scherper te krijgen. Betekent dat dan dat

op het moment dat een klus die is aanbesteed aan een partij en er is een overschrijding van meer dan tien procent, u zegt: nou, dat dreigt te gebeuren. Dan zou dat onrechtmatig kunnen zijn omdat er zeg maar te veel kosten worden gemaakt door dat bedrijf. En dat betekent dat het eigenlijk opnieuw moet worden aanbesteed. Is dat, klopt dat? Of...

De heer Vriesen: Nou, waar het om gaat is, daar zit een hele analyse achter en ik wil het niet te technisch laten worden, hoewel dit wel de technische vragenronde is. Kijk, waar het om gaat is: heb je aan de voorkant voldoende nagedacht over wat je in de markt zet? En op het moment dat je te veel afwijkt, ja, dan zegt het Europees aanbestedingsrecht, ja, dan heb je misschien wel onvoldoende aan de voorkant nagedacht. Nou, dat is hier niet aan de hand want je blijft dus voorlopig binnen die marges, maar de vervolgvraag is: had je het kunnen weten? Nou en kijk en zeker in deze tijd als je zegt: goh, we dachten voor twee ton iets te kunnen bouwen en vervolgens door kostenstijgingen wordt het drie ton, ja, dan is het maar de vraag of je die huidige kostenontwikkeling in de bouw had kunnen voorzien. Nou, maar dan kom je dus op een, ja, een zachtere invulling in feite van zo'n contract en hier zie je dus gewoon dat, nou ja, dat er afwijkingen zijn op technische details waarvan je kunt afvragen, ja, had je dat niet beter kunnen inschatten? Nou, dus dat is wat er aan de hand is. U had ook een vraag over die 45.000 euro aan leges. Nou, wat ik ook in het accountantsverslag heb opgeschreven is dat wij op een aantal posten en dus ook op deze onvoldoende informatie hebben kunnen, hebben gekregen om gewoon vast te kunnen stellen of dat bedrag goed was. Met andere woorden: er staat een vordering in de balans en hebben geen onvoldoende onderbouwing ontvangen om te zeggen: nee, die post klopt. Nou, dan is die voor ons onzeker maar dat betekent niet automatisch dat dat bedrag niet binnen gaat komen. Alleen ik weet het niet. Feit is wel dat op het moment dat wij vorige week de controle afronden het bedrag nog niet binnen was. Dan de vraag over, ja, 250.000 euro aan rechtmatigheidsfouten, is dat nou veel of weinig? Ja, ik zou bijna zeggen: dat is wel bijna een politieke vraag. U maakt hem wel heel mooi door te zeggen: goh, u komt bij andere gemeenten en wat treft u daar aan? Ja, maar niet alle gemeenten hebben elfduizend inwoners dus dat is ook een beetje afhankelijk van de omvang. Dus als u het niet erg vindt speel ik die even door naar de portefeuillehouder. U zegt overigens ook dat er een driejaarstermijn is voor de wisseling van accountants. Dat is overigens niet waar. Die termijn is zeven jaar. En die zevenjaarstermijn is overigens een soort van adviestermijn in de zin van: goh, na zeven jaar moet je en dat is primair ligt dat bij mij als accountant om te zeggen van goh, vind ik mezelf nog fris genoeg om na zeven jaar nog accountant van Laren te zijn? Nou en dat heeft dus ook te maken met: ja, zit daar nog steeds dezelfde gemeentesecretaris? Zit daar nog steeds dezelfde mensen in de ambtelijke organisatie? Heb je nog steeds met dezelfde portefeuillehouder te maken? Dat soort factoren spelen daarin een rol en dat kan een afweging zijn, want als je zegt: ik ben toe aan de derde raad en de vierde gemeentesecretaris en de vijfde portefeuillehouder, ja, dan is dat een ander verhaal dan op het moment dat het speelveld in zijn geheel niet wijzigt. Dus dat is een zachtere termijn. Daarbij hebben wij overigens voor het jaar 2022 en 2023 nog afspraken met elkaar. Zeg ik dat goed? Ja. Dat zeg ik goed. Ja. En dan ben ik ook inderdaad aan mijn zevenjaarstermijn toe, dus dat betekent inderdaad dat u mij na 2023 in persoon in ieder geval niet meer terugziet. En dat zegt overigens niets over mijn nieuwe organisatie want, inderdaad, wij zijn gefuseerd met een andere partij en dat zegt dus niks over dat die organisatie niet met een andere externe accountant verder zou kunnen. Nou en dan hoop ik dat ik de vraag van mevrouw Van Dorst over de proceskwaliteit in het sociaal domein al een klein beetje geduid heb. Want waar het gaat over heb je zicht op cijfers, heb je zicht op de processen die daarachter liggen en de informatievoorziening ook die raad en college van Laren daarover krijgen, ja, dat leidt dus tot allerlei verschillen in controle, ontbrekende informatie, dingen waar we niet goed de vinger achter kunnen krijgen. En dat vindt zijn oorzaak in een stukje proceskwaliteit. Waarbij overigens ik wel de opmerking maak dat dat ook in hoofdzaak buiten de BEL ook georganiseerd is en ook buiten Laren georganiseerd is. Dat is natuurlijk tenslotte alles wat u uitbesteed hebt aan HBEL en ...

De voorzitter: Gaat uw gang.

Mevrouw ...: Inderdaad verbaast het mij omdat men zo trots is op het dashboard waar echt dagelijks gegevens op zetten. Dus daar ligt het niet aan.

De heer Vriesen: En dan in dit soort gremia ben ik altijd van mening, of ben ik altijd gewend dat ik een vraag vergeet en dan bent u vast wel zo vriendelijk om mij even te helpen met wat die vraag was. Sorry? Ja. Laat ik het zo zeggen, dat gaat over de stichting Hart van Laren. Kijk, daar staat een vordering op de balans en de financiële positie van die stichting is op dit moment dusdanig dat ik twijfels heb over de wijze waarop die terugbetaling zou kunnen plaatsvinden. En nogmaals: het is een onzekerheid, ik kan net zoals u niet in de toekomst kijken, dus ik weet ook niet hoe dat verder gaat. Maar ja, dat, op het moment dat een stichting ervoor staat zoals de stichting ervoor staat, ja, dan moet ik daar vanuit mijn vak een opmerking overmaken. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank mijnheer Vriesen. Dat is een hele uitgebreide technische toelichting, dank daarvoor. Dan komen we bij de tweede deel van de bespreking van de jaarrekening en dan nodig ik de fracties uit naar het kathedertje te komen om een standpunt over de jaarrekening kenbaar te maken en eventuele vragen aan de wethouder te stellen. En ik begin bij mevrouw Van Dorst. U keek zo enthousiast.

Mevrouw Van Dorst-Brake!: Ja, goedenavond voorzitter, leden van de raad. We zijn nu ruim honderd dagen geïnstalleerd als raad. Voor de meesten van ons is het de eerste keer dat wij ons goed in de financiële situatie van Laren hebben kunnen verdiepen. Te beginnen met tweehonderd pagina's met uitgaven over 2021 en de daarbij behorende inkomsten, dertig miljoen uitgaven tegenover 32 miljoen inkomsten. Daarnaast kregen we het concept accountantsverslag, oftewel: klopt wat er staat in het verslag van B&W? Lopen we risico's, fraude, gebrekkige informatie en hoe verhouden we ons tot andere gemeenten? En last but not least, de kaderbrief die de contouren schetst waarbinnen raad en B&W moeten acteren bij het opstellen van de begroting voor 2023. We moeten niet wat wenselijk en haalbaar is door elkaar halen. Bij de jaarrekening stemt het positieve saldo van twee miljoen op het eerste gezicht tevreden, zoals de accountants ook al zei. Maar pas op: 2021 was een uniek jaar met veel extra inkomsten als gevolg van corona waarbij de Rijksoverheid gemeenten niet in steek liet. Maar ook de extra bijdrage voor de jeugdzorg. Het college stelt voor het batig saldo voor een groot deel over te hevelen naar het lopende jaar, 2022 en deels aan de algemene reserve toe te voegen. Dat lijkt redelijk maar het beeld wordt geflatteerd en leest gunstiger dan in een gewoon jaar. Voor onze gemeente blijft de grote zorg dat ons eigen vermogen van ruim zes miljoen op een zorgelijk laag niveau verkeert terwijl de schulden van ruim vijf miljoen zijn toegenomen. Daarenboven hebben we in 2021 ook voor meer dan tien miljoen aan garantiestellingen in de boeken gekregen. Dat was eerst 22 miljoen en is nu 32 miljoen geworden. Met de solvabiliteit, ja, nu is het twaalf procent, zitten we ver onder de landelijke norm van twintig procent. Daar moeten we wat aan doen. Vandaar dat wij als D66 een drietrapsraket bepleiten voor een adequate aanpak van onze gemeentefinanciën in de periode tot aan 26. Ten eerste: bij het overhevelen van de batige saldo's naar volgende jaren geven wij prioriteit deze eerst aan te wenden voor de reeds toegekende uitvoeringsprogramma's in het sociaal domein, de ouderen- en jeugdzorg. Ten tweede: er is dringend behoefte aan inzicht hoe de gemeente achterstallig en ander onderhoud van schoolgebouwen en infrastructuur als wegen en parkeren in kaart heeft gebracht en hoe deze uit afschrijvingen en of investeringen te financieren. Met andere woorden: over welke bedragen hebben we het? En zijn die beschikbaar? Ten derde: onze rijke gemeente staat er qua financiële ratio's relatief slecht voor. Andere gemeenten doen het stukken beter en wij vinden dat zo'n situatie niet verdedigbaar is en het kan onze zelfstandigheid in gevaar brengen. Onze financiële deskundigen stellen dan ook voor bij de komende begrotingen vanaf het najaar en

die van 2023 als uitgangspunt de volgende criteria mee te nemen. Eén, het totaal aan ruimtelasten zou niet hoger moeten zijn dan het jaar tevoren. Het totaal aan schuld zou ook niet hoger mogen zijn dan het jaar tevoren. Het totaal aan nieuwe investeringen zou bij voorkeur gelijk moeten blijven aan het totaal aan afschrijvingen. Mochten we toch hiervan af willen wijken, dan zouden we moeten aantonen met een langere termijnprognose dat deze investeringen de financiën van Laren niet schaadt. Ik dank u voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank, mevrouw Van Dorst. Ik kijk naar de heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Voorzitter, dank u wel. Een mooie aftrap en een mooi betoog van mevrouw Van Dorst van D66. Kritisch zoals altijd, alleen miste ik de opmerking over de wel heel late aanlevering van de stukken. Dat was ook altijd een D66 punt, maar die ga ik dan nu als CDA maar maken. Het is al gezegd: het zal altijd een reden hebben, we zitten ook in een jaar waarin er een nieuwe gemeenteraad is, maar in ieder geval wil ik dan een klemmend beroep doen dat wij in ieder geval over vier jaar maar eigenlijk in de komende jaren toch gewoon onze stukken ook eerder krijgen. Ook wij hebben een voorbereidende avond gehad onder leiding van de nieuwe wethouder met ook ambtelijke ondersteuning daarbij. En daar hebben wij het volgende uit opgetekend om aan u mee te geven. En het zijn niet allemaal specifieke vragen maar wel een lijn en ik hoop ook dat de wethouder straks in politieke zin daar een toezegging opdoet. En hij heeft vanavond aan het begin al laten zien dat hij goed luistert en ook zomaar een week later al met een adequaat antwoord komt. En ik hoop dat dat ook voor dit onderwerp geldt. Tijdens die financiële werkgroep is het volgende aan de orde geweest en hebben wij als CDA de volgende opmerkingen gemaakt: het is volgens ons opmerkelijk dat de begroting 2021 na de meest recente aanpassingen een negatief saldo vertoont van 481.000 terwijl de nu gerapporteerde resultaat een positief saldo oplevert van 2,3 miljoen, afgerond. En nog in maart van dit jaar, rond de raadsverkiezingen, moesten we van het genoemde verlies uitgaan en nu opeens verschijnt er een dikke winst. En dan nog even over het voorgaande jaar: hoe kan dat nu? Ik wil niet zover gaan dat we dan denken: goh, we worden gepiepeld. Maar het is wel goed om nu hier toch een keer duidelijkheid over te krijgen. Dus dit is in ieder geval een opmerking naar de wethouder: hoe kan dit nu? En hoe stabiel is die financiële administratie als dan ook in een paar weken in april en mei van dit jaar er met betrekking tot dit boekjaar zulke fundamentele verschuivingen voordoen? Dat bevreemdt ons zeer en u zult daar ongetwijfeld een goed antwoord op hebben, dan wel een antwoord op hebben. Of het een goed antwoord is, dat zullen we gaan horen. We weten inmiddels ook wel wat meer over de achterliggende gebeurtenissen: u geeft aan, werk is doorgeschoven uit 2021 naar 2022, uitkeringen uit het gemeentefonds vielen mee, de kosten van het sociaal domein waren lager en er werd meer aan lokale belastingen opgehaald. Prima allemaal, dat kan allemaal gebeuren, overkomt ons allemaal, ook in de voorgaande jaren. Maar waarom is dat nu pas in mei 2022 bekend? En wat zegt dat dan, voorzitter, wat zegt dat dan over de kwaliteit van onze financiële administratie als stuurmechanisme voor het gemeentebestuur en de gemeenteraad? En eigenlijk heeft natuurlijk onze accountant daarstraks ook al iets over gezegd, dat baart zorgen. In de jaarstukken van 2021 met de bijlage uitvoeringsinfo beslaat 263 pagina's. Ik weet niet of ze precies overeenkomen met het aantal wat mevrouw Van Dorst noemde, wij hebben er 263 geteld. 263 pagina's met cijferopstellingen. En dat gaat dan om een organisatie met een omzet dus inderdaad van twintig miljoen en een balanstotaal van 38 miljoen. Een indrukwekkende verantwoordingsadministratie maar nauwelijks geen managementadministratie. Een managementinformatie. En die geïnteresseerde lezer, los van wij ons hier maar ook in het dorp, begeeft zich in een doolhof van details waarbij die zoektocht nog eens onnodig wordt gecompenseerd door een volstrekt eigenzinnig omgekeerd gebruik van plus- en mintekens. Ik zie nu mensen lachen, voor degenen die thuis zitten. Maar u gaat het nog maar eens even uitleggen waarom wij nou toch in overheidsland, of in ieder geval in de gemeente Laren, in de BEL, dit nu doen. Het zal ongetwijfeld weer om een antwoord geven maar heel Nederland rijdt rechts en in Laren rijdt men links. Zegt dan onze fractiespecialist. En ik ben daar vanuit de

politiek hier als raadslid ook heel erg mee eens. Leg dit nog eens een keer heel goed uit, maar kan dit niet anders? De combinatie van die twee genoemde omstandigheden maakt dat het CDA moet concluderen dat financiële administratie als basis voor de financiële besturing van de gemeente ernstig tekortschiet. Dat is niet nieuw, dat hebben we afgelopen jaren vaak geconstateerd, maar met een nieuwe frisse wind moet hier dan nu toch eindelijk eens een keer echt iets aan gebeuren. Het is al door de accountant gezegd: we haken daar ook op aan: er is geen inzicht in risico's of er is in ieder geval onvoldoende inzicht in risico's. De inflatie neemt toe, de rente stijgt en tevens zijn op vrijwel alle beleidslijnen onzekerheden over de ontwikkelingen van kosten maar ook over de bijdrage van de overheid. 2026 is al genoemd maar de komende jaren zal het niet minder en anders zijn. Het probleem met de huidige gedetailleerde rapportage is dat er dan eigenlijk geen totaaloverzicht is van risico's. En het integrale risicobeeld is er dus niet. En dit leidt er volgens ons toe dat de gemeente keer op keer verrast is en zal worden door meevallers en tegenvallers. Dan wel als we even tussendoor gemeentehuis verkopen dan kan het cijfermatig misschien net wat beter klinken, maar in de grote lijn is het een zorg. Hierdoor breekt volgens ons ook de sturing op de gemeentefinanciën. Voorzitter, de resultatenrekening van de gemeente sluit af met wat omschreven staat als geraamd saldo van baten en lasten. En daar volgt dan nog een regel aan toe met toevoegingen en onttrekkingen van reserves om af te sluiten met de omschrijving: geraamd begrotingsresultaat. Naar onze mening lopen hier de beginselen van resultaatbepaling en resultaatbestemming door elkaar heen. Het is ongebruikelijk om deze zaken volgens ons met elkaar te vermengen en het begrote resultaat is het saldo van de baten en lasten. Wat er dan in de reserves gebeurt hoort een afzonderlijke paragraaf schuine streep beleidsparagraaf te zijn. En ons voorstel en dat is niet een vraag maar een suggestie aan de wethouder, aan het college, voorzitter, ons voorstel is om in deze zin de opbouw van de resultatenrekening aan te passen. En we hebben daarbij nog een aantal aanbevelingen. De verantwoordelijk wethouder neemt op zich om een voorstel aan de gemeenteraad te doen toekomen met betrekking tot de modernisering van de financiële administratie en verslaglegging. En dit voorstel omvat tenminste: het omvormen van onze financiële administratie zodat inkomsten en toevoegingen met een plusteken worden aangeduid en uitgaven onttrekkingen met een minteken. En die opsplitsing van de financiële rapportage in een onderdeel van de managementinformatie en een ander onderdeel verantwoordingsadministratie. Die opsplitsing geeft dan binnen de managementinformatie een korte en bondige samenvatting van gegevens die voor goed begrip van de financiële conditie van de gemeente noodzakelijk zijn. De andere samenvatting is betreft de resultatenrekening, de balans en de kasstromenoverzicht en het risicoprofiel. En de primaire invalshoek voor ons van die rapportage in de resultatenrekening is naar kosten en opbrengstensoort. En ik heb het allemaal uitgeschreven, mijnheer de wethouder, dus u krijgt na afloop van de vergadering deze tekst gewoon overhandigd. Maar naar onze mening is het zo mogelijk dat we dan op één pagina van een A4 de relevante gegevens samen kunnen vatten. En waarmee we dus cijfermatig en met kentallen en grafieken de beleidsmatige essentiële gegevens kunnen weergeven. In vier pagina's heeft u dan het hele plaatje, hebben wij als dorps, als raadsleden maar zeker ook het dorps en de mensen die dat interesseert, dan hebben wij in een heel plaatje over de financiële conditie van onze gemeente. En desgevraagd stellen we eventueel als CDA die voorbeelden ter beschikking, maar ik denk dat u volstrekt, bijdehand genoeg bent om het zelf te maken. Maar mochten we een bijdrage kunnen leveren doen we dat graag. Ik kom tot een afronding, voorzitter. Het integrale risicoraamwerk willen we ontwikkelen voor de gemeente Laren, althans, u komt daarvoor met voorstellen naar ons toe. En dat integrale risicoprogramma schui... sorry, rapportage wordt ieder kwartaal gedeeld met ons in de vorm van een dashboard, het is net ook al gevallen in een ander verband. Het is niet alleen een modern begrip maar het kan ons helpen en u helpen. Wij hebben begrepen dat in de commissie M&F door u, wethouder, daar inmiddels op aangegeven is dat u daar al aan denkt en mee aan het voorbereiden bent van zo'n dashboard. Maar wij zouden het graag meedenken in dit proces en meegenomen worden. En we horen ook graag in dit verband uw planning daarin. En die planning om voorstel tot procesverbetering in te dienen en tot een behandeling van de

jaarrekening 2022 te komen in de gemeenteraad van volgend jaar april 23. Dus niet 6 juli 2023 maar eind april 2023. En als dat dan te ambitieus is om tot die behandeling van de jaarrekening 2022 te komen in die gemeenteraad van april mei 2023 en de behandeling van de jaarrekening 2023 in de gemeenteraad van april 2024. Dan krijgt u nog een klein beetje speling maar dan heeft u de komende twee jaren tijd om de boel bij te schaven zodat we vele malen eerder als nu hierover kunnen spreken. Gelukkig hebben we nog twee jaar lang de beschikking over dezelfde accountant, dus die heeft geen inwerktijd verloren gegaan. En ik sluit af dat de gemeenteraad dan op voorstel van uw aanpak zou kunnen besluiten dat die management inventaris kunnen behandelen als een afzonderlijk agendapunt. En dat we dat loskoppelen van de verantwoordingsadministratie. En naar onze mening komt dat laatste dan afzonderlijk beter aan de orde. Het voorstel beoogt het gesprek over de complete financiële condities van de gemeente een prominente plaats te geven en het moet ertoe leiden dat ook in een deeldiscussie zoals die veelvuldig plaatsvinden in commissies et cetera, de relatie met het totale plaatje voldoende blijvend wordt vastgehouden. En dat is denk ik waar we als CDA in dit hele verhaal op aansturen: u heeft een ambitie om het beter neer te zetten en duidelijker te maken en wij scherpen het graag wat aan. En voor nu, voorzitter, wil ik het in deze eerste termijn daarbij laten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank, mijnheer Van den Berg. Ik hoop dat uw inbreng niet in de pers vertaald wordt als dat het CDA bepleit van alle minnen een plus te maken. Ik ga naar de heer De Jong van Liberaal Laren.

De heer De Jong: Geachte aanwezigen en luisteraars thuis. Voor ons ligt de jaarrekening van de gemeente Laren over het jaar 2021. Het totaalbeeld: in 2021 overstegen de baten de lasten met 700.000 euro, een positief vermogensverschil. Zonder incidentele baten en lasten zouden we een miljoen lager uitkomen, een klein verlies in 2021. Structureel dus een klein verlies. Een forse verbetering ten opzichte van de voorgaande jaren. Het positieve verschil met het structurele verlies van 2020 wordt per saldo verklaard door één miljoen hogere bijdrage gemeentefonds, een forse bijdrage, hogere OZB-opbrengsten en opbrengsten leges en grondverkoop. Terwijl de lasten niet verder stegen. Deze inkomsten blijven onzeker en de opbrengsten precario ondergrondse leidingen verdwijnen dit jaar. Alertheid blijft geboden. De algemene reserve. De algemene reserve van de gemeente Laren daalt in 2021 met zes ton naar 2,7 miljoen. Om op de ondergrens van de VNG-stresstest uit te komen is een versterking met ongeveer vijf miljoen nodig. Het nettoresultaat van 2021 van 1,3 miljoen wordt in ieder geval dit jaar in 2022 nog toegevoegd aan de algemene reserve. De schuldpositie van de gemeente Laren. Het totale schuldniveau en dan noem ik dus de som van de daggeldleningen en de lange leningen, is gestegen naar 34 miljoen. In een jaar tijd is er een miljoen schuld bijgekomen. Van de geleende gelden wordt 14,6 miljoen doorgeleend aan verbonden partijen waarover de gemeente Laren een risico loopt. Des te meer leningen, des te meer eigen vermogen is er nodig om weer gezond te worden. Zorg voor minder leningen. De solvabiliteit. De solvabiliteitsratio van de gemeente Laren bedraagt nu 9,2 procent ten opzichte van 12,6 miljoen 2020, waarmee de gemeente zich in het hoogste risicoprofiel bevindt. De minimale eis is twintig procent, daar zitten we dus heel ver onder. De verdere afname van de solvabiliteit ten opzichte van 2020 is daarbij voornamelijk veroorzaakt door een afname van de reserveposities terwijl de totale schuldpositie in 2021 is gestegen. De baten en lasten. De totale lasten van de gemeente Laren stabiliseren zich het afgelopen jaar. Terwijl bij sociale zaken er een forse verlaging van de kosten is opgetreden door een ingezet goed nieuw beleid het afgelopen jaar. Bij het grotendeels open eind sociale zaken beleid blijven de risico's echter groot. De inkomsten werden sterk beïnvloed door hoge bijdragen van het Rijk. Als dit zo blijft zijn er op korte termijn daarom geen echte zorgen en het Rijk geeft aan voldoende middelen ter beschikking te stellen de komende jaren. Maar dat is geen garantie, dat die grotere bijdrage gemeentefonds niet ineens kan wijzigen. We zullen de kosten in de hand moeten blijven houden. De extra kosten voor de BEL-organisatie in de kaderbrief en de effecten van de herverdeling gemeentefonds stemmen tot zorg voor komende jaren. Interne organisatie en interne controle. Uit het accountantsrapport blijkt dat de

gemeente Laren controlemodellen moet maken om de uitvoering door de BEL te monitoren. Pas dan is het mogelijk inzicht te hebben in het rechtmatig handelen van de BEL en kan er betrouwbare informatie opgeleverd worden. De BEL en de gemeente Laren zijn nauwelijks in staat om op de afgesproken momenten de interne controles af te hebben. Basiscontroles vinden daardoor niet plaats. Dit is onacceptabel. Het is noodzakelijk hierover op korte termijn afspraken te maken zodat dit volgend jaar niet meer kan voorkomen. Onze conclusies: door de komende jaren alle structurele kosten en opbrengsten te begroten en te zorgen dat deze in evenwicht zijn moet het mogelijk zijn geen verliezen meer te maken. Maar begroot ook alle kosten en niet zoals tot voor kort een te laag bedrag aan kosten en een te hoog bedrag aan inkomsten. Daarnaast dienen alle incidentele baten zoals verkoopgronden en overige incidentele opbrengsten gebruikt te worden om de algemene reserve en de rest van het eigen vermogen te versterken tot de minimale eis voor de gemeente. Dat is de twintig procent solvabiliteitsnorm. Kijk eens naar de gemeente Eindhoven, die al vier jaar lang een positief resultaat laat zien en het vermogen versterkt na enkele slechte jaren daarvoor. Neem hun manier van werken over. Op deze manier moet het mogelijk zijn, om aan het eind van deze coalitieperiode weer een gezonde gemeente Laren te hebben. Wij zullen de ontwikkelingen kritisch volgen en wensen u veel succes de komende jaren. Wij zullen de jaarrekening goedkeuren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank, mijnheer De Jong. Ik kijk naar de fractie van de VVD, dat is de heer Koldenhof.

De heer Koldenhof: Dank u wel voorzitter. Nou, in verband met de afwezigheid van onze financieel woordvoerder zal ik het wat korter houden en wat minder technisch dan de vorige sprekers. Maar gelukkig zijn er een aantal vorige sprekers die er technisch goed op in zijn gegaan, waarvoor namens de VVD veel dank. Wat in ieder geval denk ik op zijn plaats is, complimenten voor het gevoerde beleid aan het college van het afgelopen jaar. We hebben gezien dat het best ingewikkeld is geweest om überhaupt nog zeg maar de boel gaande te houden juist vanwege corona en vanwege allerlei andere zaken die op de gemeente zijn afgekomen. Het zijn gewoon echt moeilijke omstandigheden geweest. En ik denk dat het ook wat dat betreft ook dankbaar mogen zijn, om maar dat woord eens te gebruiken, dat het allemaal wel gewoon is gebeurd en dat het allemaal wel is gedaan. En met dat betreft denk ik ook dat we vanuit de raad een compliment uit mag gaan naar alle medewerkers van de gemeente die hier zich ondanks alle moeilijke omstandigheden hard voor hebben ingezet. Dat heeft natuurlijk ook zijn effect op de financiële resultaten en vast en zeker ook op, is dat van invloed geweest natuurlijk ook op de reactie van de accountant. Niettemin is het toch wel iets om trots op te zijn dat uiteindelijk een goedkeurende verklaring voorligt en ik denk dat we dat gewoon, dat we daar ook gewoon blij om kunnen zijn en dat we die lijn in ieder geval, als het allemaal zo doorgaat, hopelijk kunnen voortzetten. Wat ik me afvraag is: er is ook een heel deel niet uitgevoerd vanwege corona of vanwege andere omstandigheden, bijvoorbeeld ook door het gebrek aan medewerkers in de gemeente. Nou wordt er wel voorgesteld om een aantal zaken door te schuiven, dat is ook al eerder met een besluit door de vorige raad zo vastgesteld. Maar mijn vraag is of dat wel realistisch is nu we halverwege het jaar zijn. En dat vraag ik dan met name ook in het licht van de komende begroting, die de nieuwe wethouder zal gaan opstellen of daar misschien al wel mee bezig is. Om in ieder geval te kijken om daar een realistische inschatting van te maken en dan ook gewoon een mededeling kan doen wat mij betreft: jongens, dit gaan we gewoon helemaal niet meer redden, we stoppen hiermee en, nou ja, dat is wel jammer dan, maar ... Of we maken een andere planning, laat ik het dat positief formuleren. Nou, zoals gezegd, dit college of deze raadsperiode zijn we gestart onder een niet al te positief gesternte maar toch eigenlijk ook wel met in ieder geval een positief resultaat. Maar de toekomst ziet er niet heel erg rooskleurig uit na een aantal jaren. Er wordt gesproken over het zogenaamde ravijnmoment, dat had ik nog niet eerder gehoord maar het wordt dan een nieuwe term in deze vier jaar: ben je al toe aan het ravijnmoment of nog niet? En hoe zorgen we, beste college, dat het ravijnmoment ons niet gaat overkomen, sterker nog, dat we helemaal uiteindelijk in 2026 geen ravijnmoment zullen kennen? Ik snap

dat daarvoor alles ingezet moet worden op het zorgen dat wij onze financiële huishouding in zijn algemeenheid op orde hebben. En dat is dan ook de lijn die de VVD ondersteunt, namelijk het doortrekken van die lijn dat we ons weerstandsvermogen versterken. En dat kan bijvoorbeeld, gelukkig dan, door de actie die nu al wordt ondernomen door de inkomsten uit verkoop van het raadhuis. En wat deze wethouder ook al in zijn, volgens mij zijn aanvaardingspeech heeft gezegd, een van mijn grootste ambities is om een meerjarenraming op te gaan stellen die gewoon veel verder naar voren uitkijkt: wat komt er op ons af en hoe kunnen we daar veel meer op sturen? Dus ik kan alleen maar zeggen dat uiteraard de VVD deze wethouder daarin zeer serieus gaat nemen en ook veel succes in zal wensen. Nou is het wel zo dat wij ook politieke wensen hebben neergelegd in het coalitieakkoord en dat die ook nog wel even betaald moeten gaan worden de komende jaren. Dat willen wij ook allemaal graag, dus als wordt gesteld of als de lijn zou worden dat alles wat we overhouden naar de algemene reserve gaat en daar wordt gebruikt voor alleen maar voor het verhogen van de solvabiliteit, dan zou ik dat wel zeer betreuren. Want de wereld staat niet stil, onze burgers willen ook het een en ander, dat doen wij voor hen. Dus het kan niet zo zijn wat de VVD betreft dat we daar helemaal niks voor kunnen betekenen. En natuurlijk zal altijd de vraag blijven: is daar dan nog ruimte voor om iets te bezuinigen? Maar aan de andere kant denk ik ook dat we wel moeten blijven investeren in onze samenleving. En dat doen we ook juist voor die burgers en ik heb niet de indruk dat wij hier heel erg zwaar lopen te investeren in de eigen organisatie, wat vaak tot frustratie leidt van de raadsleden maar ook van de burgers zelf. En wat merken wij daarvan? Dus in die zin zou ik wel die lijn willen openhouden. Toch nog een paar concrete vragen ter afronding, voorzitter. Er is al veel gezegd ook met de accountant erbij over de solvabiliteit. Er is een minimumlijn bepaald voor Nederland, maar wat is onze minimumlijn? Dat weet ik eigenlijk niet. Is, gelet op de situatie die we kennen in Laren een lagere minimumlijn te rechtvaardigen of juist een veel hogere minimumlijn? En ik zou in ieder geval willen wegblijven van uw bezoek aan de gemeente Eindhoven, zoals net wordt gesuggereerd, want dat is echt wel een extreem andere situatie dan een klein dorp, laat ik het zo zeggen, als Laren. Maar niet te min, hoe groot zijn onze risico's en wat rechtvaardigt dat dan zodat wij dat de wethouder van financiën ook kan meenemen in het vooruitzicht? Hoe lang gaan wij erover doen om een aanvaardbare solvabiliteitsratio te kunnen presenteren? Ik had al in de technische vragen nog wat gesteld over de Tozo-regeling. Nou, de accountant heeft daar, dank u wel, op gereageerd. Maar nu wil ik dan graag de reactie hebben van de wethouder hoe hij daartegen aankijkt, of hij dus vindt dat dat risico veel te hoog is ingeschat en of dat inderdaad nog tot iets zou kunnen leiden, waardoor in ieder geval dat risico kan worden bijgesteld. Ik heb naar mijn gevoel nog niet voldoende antwoord gekregen op de cryptische omschrijving bij punt 7.7 van de accountantsverklaring over ene geheimzinnige stichting waar het een en ander mee zou zijn. Oh, dan heb ik hem net niet goed ... Dan trek ik die terug, voorzitter. En dan is eigenlijk nog een algemene vraag waar ik hier in Laren nog niet mee bekend ben is de vraag: er komt een, er is een accountantsverslag, maar komt er ook een reactie op het accountantsverslag van het college? Komt er een algemene reactiebrief? En dan steun ik inderdaad de suggesties eigenlijk ook die mijnheer Van den Berg van het CDA doet over, ja, als we dat nou even uit elkaar houden, dan kunnen we ook daarop focussen in plaats van dat het nu allemaal bij elkaar opgeteld wordt. Concluderend zullen we de voorgestelde besluiten positief ondersteunen, voorzitter. Dank u.

De voorzitter: Dank mijnheer Koldenhof. Dan kijk ik naar de fractie van Groen Laren en dat is de heer Grunwald.

De heer Grunwald: Dank u wel voorzitter. Ik wil even beginnen met al mijn collega's en ook de accountant te bedanken voor hun uitvoeringen. Met name de uitvoeringen van de heer Van den Berg onderschrijven wij volledig, dus daar ga ik niet in herhaling vallen. Het cirkeltje is hier bijna rond, dus er is ook al heel veel gezegd. Dus ik denk dat ik met mijn betoog even een stapje verder ga. Graag wil ik dat ook in begrijpelijk Nederlands

doen, om mij bewegende redenen. Voor ons ligt de jaarrekening 2021. Hierin staat hoe wij als gemeente Laren het financieel in het afgelopen jaar gedaan hebben. De jaarrekening bevat een grote hoeveelheid aan informatie over wat we allemaal aan de nodige zaken en dingen voor Laren betaald hebben. Er staat ook in waar het geld hiervoor vandaan komt. Wat de gemeente bij het Rijk en bij de inwoners en de bedrijven van Laren aan geld opgehaald heeft. Ikzelf kijk echter elk jaar uit naar de wettelijk verplichte controle door de accountant, zeg maar boekhouder die ervoor doorgeleerd heeft en zijn of haar verslag. De accountant weet feilloos de vingers op de zere plekken te leggen, al is dat dan in zorgvuldig gekozen woorden. Zoals bij hoofdstuk één hoofdlijn van onze controle, staat er bij de verslaglegging en WNT: daarnaast herhalen wij onze boodschap dat uw inschatting van de risico's laag is in vergelijking met andere gemeenten. Daardoor komt de ratio voor het weerstandsvermogen relatief hoog uit en wordt met name gedekt door het verzilveren van stille reserves en dus de verkoop van activa. Ook geeft de accountantsverklaring aanleiding tot opmerkingen over controleverschillen. De kwaliteit van de interne beheersing, belangrijke schattingen in de jaarrekening, de vermogenspositie van de gemeente Laren en ga zo maar door. Voorzitter, de accountant komt eigenlijk vingers tekort. Dan op bladzijde tien, eigen vermogen. Het eigen vermogen is de afgelopen jaren gedaald naar een zorgelijk niveau. Het resultaat over 2021 zorgt voor een kleine kentering maar een solvabiliteit van veertien procent is gemeten na de stresstest en in vergelijking met andere gemeenten erg laag. Het perspectief voor 2023 en 24 is weliswaar positief maar zelfs met de positieve bijstelling in de meicirculaire komt u niet in de buurt van de ondergrens van twintig procent waar de stresstest vanuit gaat. Dit is nou precies wat wij als Groen Laren bedoelden in onze campagne met: Laren is bezig met het verkopen van het tafelzilver. Betekent dus dat als je je eigen bezittingen verkoopt je geen tegenwaarde meer hebt voor je leningen en dat brengt dus je financiële huishouding in gevaar. En dan nog, ja, dan worden, als dit sneller wordt de opmerking gemaakt over dat de oppositie altijd zuur reageert terwijl toch een resultaat van 1,5 miljoen positief in het verschieft ligt. Nou, wat moeten we nou met dit soort opmerkingen doen? We kunnen ons afvragen of dat niet een beetje de realiteit verdoezelt. Maar goed, daar zijn eerdere sprekers ook al op ingegaan. Voorzitter, inmiddels is er een nieuw team van wethouders met frisse moed aangetreden. Het vaste voornemen van het team is, blijkens het coalitieakkoord, om het veel beter te gaan doen. Het team zit nog maar net bij elkaar en moet nog aan elkaar wennen en op elkaar ingespeeld raken. De opgave om het beter te doen is bij deze accountantsbevindingen eigenlijk niet al te groot. Want slechter kun je het eigenlijk bijna niet doen. De omstandigheden waarin het moet zijn echter wel lastig, gezien alle onvoorziene gebeurtenissen en beproevingen die de afgelopen tijd op ons afkwamen en ik vrees ook nog op ons af zullen komen. Een uitdaging dus. Het accountantsrapport weet als je het als een soort cijferlijst en eindrapport ziet te melden dat wat dan wederom met de hakken over de sloot Laren door is naar het volgende jaar. Ditzelfde accountantsrapport heeft in onze ogen voor de nieuwe wethouder echter ook de functie van doelen die bereikt moeten worden. De wittebroodsweken zijn voorbij, er moet geleverd worden. We wensen het nieuwe college en de nieuwe wethouder daarmee heel veel succes. We zullen het beleid kritisch constructief steunen en volgen. En ja, we zullen het jaarverslag 2021 goedkeuren. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank mijnheer Grunwald. Het woord is aan de heer Loeff.

De heer Loeff: Dank u voorzitter. Er is al heel veel gezegd over de jaarrekening en we hebben nog een kadernota op de agenda. Dat zijn twee zaken die in dit gesprek wat we met elkaar voeren over de afgelopen jaren en de plannen voor de toekomst toch een klein beetje soms door elkaar lopen. En ik zal proberen dat te vermijden omdat de kadernota straks nog wordt behandeld. Ik ga ook niet in op alle technische details want we hebben in de commissie en in een aparte groep met elkaar uitgebreid vragen kunnen stellen. Die vragen zijn naar zeer goede tevredenheid beantwoord door de nieuwe wethouder en daarmee hebben we eigenlijk geen technische vragen die over zijn gebleven. Ik had er net een paar gesteld maar ook die zijn goed

beantwoord naar wij hebben kunnen zien. Het is eigenlijk heel erg interessant om te zien dat we een nieuw team hebben, een nieuwe wethouder. Je kunt ook zeggen in verenigings termen: een nieuwe penningmeester. En die nieuwe penningmeester, die rust op de schouders van de vorige penningmeester en die heeft een keurige jaarrekening weten af te leveren. Dat is een prestatie en zeker een prestatie als je kijkt naar de periode waar we uitkomen met zware veranderingen in werkzaamheden met grote tekorten van instellingen die opeens niet meer verder konden, met grote subsidies die daar weer tegenover stonden en tegelijkertijd is er in de vorige periode gewerkt aan verbeteringen onder andere door het sociaal domein in de vorm van inzichtelijkheid en in de vorm van structuur een stuk beter te krijgen. Wat dat betreft is er dus in de vorige periode van besturen veel gebeurd. Dat neemt niet weg dat er natuurlijk zorgen zijn over de toekomst. En ik ben heel blij dat onze accountant, want het is echt onze accountant, ik ben ook blij dat we dit gesprek met u hebben als raad en dat u hier weer bent om ons op een hele plezierige manier mee te nemen in, ja, de voors en de tegens van waar we voor staan, de uitdagingen en de risico's maar ook de positieve resultaten waar we op mogen terugkijken. Ik ben zeer blij dat we daar met elkaar hier zo over kunnen spreken. U bent als accountant door ons aangesteld en ik moet zeggen, ik heb zeer veel waardering voor uw verslag. Daarin staan een aantal heel duidelijke opmerkingen die naar ons toe duidelijkheid scheppen over wat er zou moeten gebeuren. En ik ben ook heel blij met de voorgaande sprekers die een aantal suggesties hebben gedaan hoe je dat zou kunnen doen. Het interessante van dit proces is dat we niet alleen een accountantscontrole hebben en een brief naar ons toe, maar dat er ook een managementletter is. En dat is in het kader van dit dualisme natuurlijk altijd een interessante, want een managementletter gaat in principe rechtstreeks naar het college, naar de BEL, toe. En zal misschien een afschrift bij het college liggen. En ik ben eigenlijk heel erg benieuwd wat er nou precies in die managementletter staat. Maar daar zal ik me niet te veel mee gaan bemoeien. Eigenlijk is de bestuurlijke vraag: op welke wijze wordt de komende periode gewerkt aan de stappen ter verbetering van de zaken die in de managementletter zijn opgesomd? Dat betreft natuurlijk toch die interne controle op de processen en, ja, het tijdig aanleveren van de stukken. En dat tijdig aanleveren van de stukken, daar wil ik toch de kanttekening bij maken: ik merk uit heel veel andere organisaties dat het praktisch onmogelijk was om überhaupt een jaarrekening aan te leveren. Dat geldt misschien niet voor gemeenteland maar dat geldt zeker voor verenigingsland en bij een aantal bedrijven. Als je ziet dat heel veel bedrijven heel laat met hun boekhouding nog aan mogen komen en dat accountants en boekhoudkantoren zwaar overwerkt zijn en er letterlijk soms gewoon zaken niet afgeleverd kunnen worden, dan is het een groot compliment dat hier een jaarrekening ligt en dat hij ook nog voor deze vakantieperiode kan worden behandeld en dat daarover kan worden besloten. Dus in die zin, los van de wens dat het allemaal eerder kan, de realiteit van april zie ik niet als haalbaar voor volgend jaar, maar ergens tussen april en juni zal er iets moeten kunnen liggen en dan denk ik dat als we dat op die manier met elkaar weer kunnen bespreken in een keurige cyclus met technische toelichting en uiteindelijk zo'n vergadering zoals deze, dan zijn we daar zeer tevreden over. Neemt niet weg dat het natuurlijk heel erg ingewikkeld wordt om al die andere organisaties ook zover te krijgen om op tijd hun stukken aan te leveren. En vandaar een paar vragen en dat zijn eigenlijk vragen die voortkomen uit de stukken. Een vraag over de onzekerheid sociaal domein. Het gaat over de afrekeningen van het sociaal domein en met name hebben wij begrepen dat het nog over een aantal jaren zo kan zijn dat er facturen kunnen komen over het afgelopen boekjaar. Is er niet een mogelijkheid om dat te veranderen? Is dat wettelijk zo, dat dat mag? Kunnen we dat niet op een andere manier organiseren, dat we gewoon zeggen: jongens, het is 31 december geweest, u hebt nog een maand de tijd en daarna klaar? Heel jammer voor al die contractpartners maar we gaan niet twee jaar later nog een keer uw eigen te trage boekhouding hier bij ons op het bordje leggen. Want dat is wat er nu gebeurt. Een aantal zorginstellingen die hebben een stapel facturen in de kast, die denken na vier jaar: gemeente Laren, we gaan nog een factuurtje sturen en wij zitten over drie jaar een negatief tekort weg te werken terwijl we ook heel hard kunnen zijn naar die organisaties dat zij hun processen niet op orde hebben. Dat, voorzitter, zou ik graag willen weten of de wethouder daar iets aan zou kunnen doen. En zo niet,

dat we dat niet kunnen agenderen op een of andere manier omdat ik dan ook vraag dat de contractpartijen net als wij op tijd zullen zijn. Dat maar even als voorbeeld, de volgende betreft het zwembad, want dat is ook een partij. Ik las dat daar nog geen stukken van zijn. Ook daar zou het niet heel moeilijk moeten zijn om toch een jaarrekening voor te leggen. Ik zou graag willen weten wat de reden is van het te laat aanleveren van die stukken. En dan het Hart van Laren, wat blijkt dat dit de geheime partij is waar de heer Koldenhof al naar vroeg en waar wij ook onze vragen over stelden. Ja, het is natuurlijk toch een beetje een soort geheim Hart van Laren aan het worden als we zien dat er bij de stichting mogelijk een probleem zit. Tegelijkertijd weten we ook dat het vorige college hard op weg was om stappen te zetten. Misschien kan de wethouder iets zeggen over hoe we dit niet zozeer inhoudelijk op de rit krijgen maar ook financieel in een helder overzicht krijgen dat we weten waar we ongeveer naar toe gaan en waar we ook in brede zin op zouden moeten investeren om het ook op orde te krijgen. En dat brengt mij op het laatste en dat is de BEL-combinatie zelf en dan komen we een beetje op de kaderbrief uit. Natuurlijk dreigt er zwaar weer en natuurlijk zien we dat we straks mogelijk niets kunnen uitgeven. Tegelijkertijd: als we dan met elkaar willen dat we dit ook echt op orde krijgen, dan zullen we daar ook in moeten investeren. Dus ik zou eigenlijk van de wethouder willen weten welke richting hij uitdenkt met een kaderbrief die we straks gaan bespreken waar weinig ruimte in zit en tegelijkertijd een ambitie zit om dit hele proces nog beter te doen. Daar staan ook kosten tegenover en die kosten gaan zoals we dat op z'n Hollands zeggen, voor de baat uit. Dat als de bijdrage van onze kant en benieuwd naar de reactie van het college.

De voorzitter: We kijken naar het college, de portefeuillehouder, de heer Van Midden, u wordt uitgenodigd naar het kathedertje te komen. Voor de jaarrekening ... Is er de wens om te schorsen, wethouder? Om de beantwoording voor te bereiden?

De heer Van Midden: Nou, ik zit, mijnheer de voorzitter, ik zit even, er wordt mij inderdaad ingefluisterd: eerst, je moet even schorsen. Waar ik even mee zit is wat direct al geconstateerd is door de heer Loeff dat in alle vragen de kaderbrief en de behandeling van de jaarrekening een beetje door elkaar heen lopen. En ja, ik zou haast willen zeggen, ik weet niet of een schorsing nodig heb, ik zou het op die manier zeg maar aan hand van de vragen willen beantwoorden.

De voorzitter: Ik kijk even rond. Want ik constateer hetzelfde. En eigenlijk, we hebben een hele grondige eerste termijn van de raad gehad wat overigens een compliment waard is. Maar waar inderdaad zeg maar ook op grond van een aantal conclusies en constatering van de jaarrekening al vooruitblijkt. En hele terechte wenken en wensen neerlegt bij het college, kunt u daar in de toekomst rekening mee houden? We kunnen ook, mijnheer Van Midden, ik denk dat het heel terecht is als u in uw termijn daarop ingaat en dat we dan vervolgens constateren dat mogelijk die punten niet meer besproken hoeven te worden bij de behandeling van de kadernota omdat ze daar al rekening mee hebben gehouden. Wie weet kunnen de fracties dan de inbreng wat beknopter houden. In ieder geval niet op het financieel-technische. Als we dat zo doen kijk ik nog een keer naar de wethouder, ik nodig u uit om gewoon alle vragen te beantwoorden, ook vooruit te blikken. Bent u dan toe aan de beantwoording, kunt u het aan? Heel goed, nou, het is uw vuurdoop, de verwachtingen zijn hoopvol. De wethouder van financiën, de heer Van Midden.

De heer Van Midden: Ja, dank u wel mijnheer de voorzitter. Inderdaad een hoop vragen vanuit de fractie, zowel over de jaarrekening als doorkijk naar de kadernota. Ik denk dat het goed is om even te beginnen om vanuit mijn kant zeg maar de visie op de resultaten weer te geven en dat is eigenlijk de lijn zoals de VVD al aangaf bevestigde door de heer Loeff, als we kijken naar het resultaat van de jaarrekening dan kunnen we denk ik erg blij zijn met dit resultaat en wat dat betreft complimenten aan de vorige college en de wethouder

financiën in de zaal zit voor het werk wat hiervoor gericht is. Want het is een hele lastige tijd geweest. Corona hebben we gehad, nou, allerlei andere uitdagingen. En als we uiteindelijk ook met dit resultaat kunnen komen dan is dat gewoon een groot compliment waard. Andersom redenerend: als het resultaat andersom had geweest, negatief was geweest, dan had ik een enorm groot probleem gehad. Dus in die zin ben ik er ook heel blij mee. Ik denk dat het ook goed is om te kijken, of als ik kijk naar het resultaat en dat is toch een beetje de optimist in mij en vanuit de gedachte het glas kan halfvol en halfleeg zijn, dan zie je toch een aantal belangrijke dingen terugkomen. En één van de belangrijkste dingen wat mij betreft is de ontwikkelingen op het sociaal domein. Het sociaal domein is ongeveer een derde van onze begroting, dat is gewoon een enorm bedrag. En als je kijkt en de heer De Jong constateerde dat al terecht, als we kijken naar onze lastenkant, dan zien we dat die lastenkant redelijk onder controle is. En ook in dat sociaal domein. En dat wordt geconstateerd in de raadsinformatiebrief die verschenen is vanuit de HBEL, waarin ze zeggen: nou, het lijkt erop voorzichtig dat de maatregelen die we hebben genomen effecten sorteren. Het is nog geen garantie voor de toekomst maar het kan best wel zo zijn dat we op de goede weg zijn. En we hebben nu een aantal maatregelen genomen, een ervan is zeg maar de kosten voor de huishouding. De inzet van de huishouding, die we uiteindelijk zeg maar of de inkomenstoets bij de kosten voor de huishouding. We zijn natuurlijk bezig met een aantal maatregelen waarvan één van de belangrijkste de zogenaamde poortwachter bij de jeugdzorg is. Nou, die zijn we eigenlijk nog maar, ja, net aan het inzetten of willen gaan inzetten. En desondanks zie je dat die lijn zeg maar zich stabiliseert en omlaaggaat. En dan vraagt de heer Van den Berg aan mij: goh, is er sprake van een stabiele situatie op dit moment als we kijken naar het resultaat? Nou, ik denk zeker niet, was dat maar zo, dat het zo was. Maar ik denk dat in ieder geval op dat aspect de voortekenen gunstig zijn. Alleen een resultaat van 2020 is geen garantie voor 2022 en ook niet voor 2023. Dus dat maakt het gewoon heel lastig en in die zin is en dat heb ik ook al eerder gezegd, ook in een krantenartikel, dit resultaat eigenlijk een goede start. We liggen op koers op hele woelige baren die eraan komen. En dat hebben we ook met z'n allen geconstateerd. Dus dat is in ieder geval zeg maar van mijn kant, dus tel uw zegeningen ook, om het zo maar even te zeggen. Nou, de algemene lijn in alle commentaren is dat de solvabiliteit gewoon, ja, niet goed is of laag is. Nou, dat klopt. Die is gewoon laag. Daar kan ik ook verder niks aan doen, eerlijk gezegd. Wat ik wel kan doen is dat en dat is de belofte die ik noem, dat alle incidentele baten de komende tijd gewoon gestopt zullen worden in ons vermogen om die solvabiliteit te versterken. Dan zie je uiteindelijk dat de marges ook heel smal zijn, want we hebben veertien procent, ik heb zelf even uitgerekend als we in één keer twee miljoen toevoegen aan ons eigen vermogen door om wat voor reden dan ook, u kunt misschien wat bedenken, maar om wat voor reden dan ook, nou, dan zitten we al op 18,5 procent. Dus in die zin zijn de marges heel smal, zowel naar beneden toe als naar boven toe. In die zin is de vergelijking met Eindhoven wat ongelukkig omdat Eindhoven is natuurlijk een grote gemeente en als je daar op bepaalde dingen uitslagen hebt dan heb je natuurlijk veel beter absorptievermogen dan een gemeente als Laren heeft, omdat daar de wet van de grote aantallen wat meer op gaat dan hier. Maar de marges zijn smal en ik kan in ieder geval toezeggen dat we alle incidentele opbrengsten zullen gebruiken om die solvabiliteit te versterken. Dus dat is wel een heel belangrijk ding om te melden. Dan was er ook een aantal technisch inhoudelijke vragen. Ja, de heer Van den Berg vroeg mij ook: goh, waar komt het resultaat nu vandaan als we in eerste instantie negatief begroten en nu blijkt het in één keer positief te zijn. Ja, hoe kan dat? Ja, ik wil niet op alle details ingaan, ik zou zeggen, lees de jaarrekening, want daar leggen we precies uit waar het uiteindelijk vandaan komt en als daar misschien nog vragen over zijn dan ben ik natuurlijk van harte bereid om die te beantwoorden, mijnheer Van den Berg. Maar wat ik al zei is het nog geen garantie voor de toekomst. Even kijken, wat hadden we nog meer? Nou ja, de Tozo kwam voorbij. En met name de voorziening dan, die in ieder geval getroffen is, of die niet te hoog is. De accountant schat hem veel lager in op basis van ook de eerste terugbetalingen die geweest zijn. Ja, ik kan het eerlijk gezegd niet toetsen, ik heb die cijfers zelf niet gezien van de HBEL. Ik heb wel ook in reactie tegen de accountant gezegd: nou, prima dat we nu constateren dat de eerste terugbetalingen al heel snel binnen zijn,

dus in die zin gunstig uitzien. Maar het zegt uiteindelijk niets over het eindresultaat. En met dit soort regelingen zul je toch zien dat het venijn in de staart zit dat uiteindelijk de mensen die moeite hebben om het terug te betalen uiteindelijk op het laatste moment er mee komen. Maar goed, als ik het goed heb lopen wij als gemeente daar uiteindelijk geen enkel financieel risico in. Dus dat is op zich, in die zin is de schade beperkt. Dan moet ik even verder kijken. Nee, heel even ... Ja, er worden wat vragen gesteld en met name mijnheer Van den Berg hamert erop, over het integraal risicobeeld. Ja, dat moet er komen en dat gaat er ook komen. Dus eigenlijk een beetje een doorkijkje naar de kadernota want en dat is ook het grote probleem als de toekomst zo onzeker is: ja, hoe moet je nou uiteindelijk met die toekomst omgaan? Nou, het enige wat je op dit moment kan doen is gewoon een goede risico-inventarisatie maken. Kijken: wat zijn nou uiteindelijk de belangrijkste risico's die ons bedreigen als het gaat om al onze plannen? En daarop verschillende scenario's te ontwikkelen en op basis van die scenario's uiteindelijk een, nou ja, meest voor de hand liggende begroting te maken. Dat is eigenlijk de enige manier waarop je er mee om kan gaan. Dus dat integraal risicomanagement is key. Als ik kijk naar de opmerkingen van de accountant over de interne organisatie van de BEL en met name de interne risicobeheersing, ja nou ja, dat is gewoon een terecht punt. De heer De Jong gaf aan dat het vorig jaar niet het geval was, dit jaar wil. Als ik mij kan herinneren uit drie jaar financiële commissie, dan was dat toch steeds wel de ondertoon van alle accountantsverslagen, dat de interne risicobeheersing niet op orde is. Dus dat betekent uiteindelijk dat de processen gewoon niet goed beschreven zijn, de risico's in de processen niet, ja, geïdentificeerd worden, geen beheersmaatregelen getroffen worden en zeker geen testen op de beheersmaatregelen plaatsvinden. Nou, dat is iets wat moet verbeteren en waar de BEL ook echt in moet gaan investeren om dat beter te worden. En voor zover ik het begrepen heb gaat het ook gebeuren en komt het ook naar u toe als raad in de meerkeuze beleidsplan van de BEL. Daar zullen ze ook heel duidelijk aangeven wat de investeringen zullen zijn die gedaan moeten worden en welke bedragen daar ook bij horen. Dus daar kom ik op terug. Dan zit ik even te kijken, nou ja, het sociaal domein, de facturen en de wettelijke termijn die ga ... Er is een wettelijke termijn van vijf jaar. Dus in die zin loop je altijd het risico om zeg maar achteraf die nota's te krijgen. Ik ga wel kijken wat er zeg maar binnen onze mogelijkheid ligt om uiteindelijk dat risico een beetje te dempen. Dus dat je niet achteraf met die achterstallige nota's komt. Ik denk dat het wel goed is om te zeggen en dat heeft ook een relatie met de aanlevering, de tijdige aanlevering van alle gegevens, dat zeker wat het sociaal domein betreft we een vrij complexe situatie hebben omdat we feitelijk drie partijen hebben die het sociaal domein uitvoeren. Of misschien wel vier, dat is de HBEL die een deel doet, we kopen in bij de regio, als Laren kopen we zelf ook in als het gaat om specifieke jeugdzorg en we hebben de BEL die ook het nodige doet op het gebied van het sociaal domein. En dat maakt het uiteindelijk complex. Al die data, die moeten op de een of andere manier bij elkaar komen, die moeten dan in goede rapportages terecht komen en dan moeten we uiteindelijk het ook nog zodanig in een jaarverslag neerzetten dat het enigszins begrijpelijk is. En ik moet heel eerlijk zeggen, als je, ja, goed probeert te volgen wat er nou gebeurt in de onderstroom dan is het heel moeilijk om daar een touw aan vast te knopen. Ja, ik zou ook willen, de raad terug willen geven, dat is eigenlijk ook zeg maar de complexiteit die we ook zelf bedacht hebben als raad, uiteindelijk hebben we besloten om het sociaal domein op deze manier te organiseren. En ik denk dat het ook goed is en dat ziet u ook terugkomen in ons coalitieakkoord, dat we in de komende tijd ook met de raad in gesprek gaan over onze visie op het sociaal domein en de zorg, de prioriteiten die we daarin willen stellen en hoe we uiteindelijk het ook zeg maar, wat de toekenningsprincipes zullen zijn bij de zorg en hoe we uiteindelijk dat gaan organiseren. Dus daar zullen we uitgebreid met u op terugkomen. Dan weet ik niet of ik nog dingen met de jaarrekening misschien vergeten ben die heel specifiek over de jaarrekening gaan.

De voorzitter: Zal ik u even helpen?

De heer Van Midden: Ja, graag.

De voorzitter: De fractie van D66 heeft een voorstel voor een drietrapsraket tot beheersing van de financiële risico's neergelegd. Wilt u die behandelen bij de kadernota of wil u er nu op ingaan?

De heer Van Midden: Ja, dat is eigenlijk onderdeel van de kadernota, maar ik wil er nu wel wat over zeggen. Ik vind de suggesties, ik heb ze even snel gelezen ook, op zich goed. Maar ik denk niet dat het uitgangspunt moet zijn. Uiteindelijk volgt je financiële beleid zeg maar de plannen die je als raad vaststelt en die je wil gaan doen. Uiteindelijk en dat zien we ook terug in het komend coalitieakkoord, willen we met de raad op een aantal belangrijke thema's met elkaar in gesprek gaan. Denk bijvoorbeeld aan investering in duurzaamheid, investering in het onderwijs en, nou ja, investering in groen en openbare werken. Ja, dat kost nou eenmaal geld dus ik denk dat we eerst met u in gesprek moeten gaan: nou, wat zijn nou de dingen die we graag willen voor Laren en onze inwoners? En vervolgens gaan kijken: oké en hoe gaat zich dat nu financieel vertalen en wat zijn ook daar de financiële grenzen die we daarbij willen stellen in termen van solvabiliteit, in termen van het aanleggen van de lening portefeuille ten opzichte van het vermogen, et cetera et cetera. Want in die zin en dat blijf ik benadrukken zijn de financiën slechts een middel om ervoor te zorgen dat we uiteindelijk de dingen voor onze inwoners in het dorp kunnen doen die we graag willen doen als raad.

De voorzitter: Mevrouw Van Dorst, een interruptie.

Mevrouw Van Dorst-Brake! Ja, mag ik daar op reageren? De drie punten aan het eind ging dus ook inderdaad en dat was ook bewust gedaan puur om de financiën terwijl wij natuurlijk zeggen: dit was een puur financiële observatie. Daar kunnen we dit op antwoorden. Dat zouden mooie handvatten zijn. Maar het is natuurlijk meer, een gemeente besturen, dan alleen maar de financiën. Dus dit was bewust gedaan. Wil je je solvabiliteit omhoog? Wil je je schuldenlast ... Dan zou je het zo kunnen doen, dan ben je er binnen de kortste tijd vanaf. Dus dat was een eigenlijk een beetje bewust.

De heer Van Midden: Nee en wat ik al zeg, mijnheer de voorzitter, dat is ook heel goed en er zijn ook dingen die ik mee wil nemen in zeg maar verder bespreken van de begroting over 2023 en de jaren daarna. Maar wat ik zeg: kijk, het uitgangspunt is in eerste instantie, joh, wat willen we nou uiteindelijk voor de gemeente? Laten we daarvan uit vertrekken en dan kijken: nou, is het uiteindelijk ook financieel haalbaar en wat zijn uiteindelijk de financiële kaders die we daarbij willen stellen? En dan kunnen we dit soort suggesties meenemen. En als we met z'n allen over eens zijn: goh, we moeten weliswaar investeren in een aantal dingen maar we willen die solvabiliteit, we willen daar de algemene reserve niet gebruiken om die solvabiliteit anders te laag wordt, ja, dan is dat een kader wat we met z'n allen afspreken en waarbinnen we het eindelijk de keuzes moeten maken.

De voorzitter: Wethouder, de CDA-fractie heeft een aantal hele concrete voorstellen gedaan tot verbetering van de verslaglegging van de jaarrekening.

De heer Van Midden: Ja. Vind ik een heel goed punt en dat is inderdaad, mijnheer '...' is net weggelopen jammer genoeg uit het publiek, maar dat is inderdaad tijdens de financiële specialisten bijeenkomst aan de orde gekomen. Ja, ik ben het er volledig mee eens. Kijk, en om verschillende redenen. A, het is inderdaad lastig om een document van 262 pagina's te doorgronden en om daar de hoofdlijnen uit te halen. En er zit weliswaar een introductie bij in de zin van de jaarrekening op hoofdlijnen, maar ook dat is best wel lastig te volgen. Dus ik onderschrijf de wens om te komen tot een soort managementsamenvatting ten zeerste. Dus daar gaan we zeker aan werken. Mijn idee zou zijn om ook uit uw midden, want ik heb hele concrete suggesties gekregen ook in de specialistenvergadering om met een aantal mensen uit uw midden eens te kijken: goh, wat zijn de ideeën over en weer om daartoe komen? Ik heb inmiddels ook wat suggesties gekregen vanuit andere gemeenten om daar eens naar kijken. Dus in die zin gaan we daar actief mee aan de slag. En dat is niet alleen

belangrijk voor de jaarrekening. Wat ik met name belangrijk vind is dat uiteindelijk een duidelijke financiële vertaling en ook een leesbare financiële vertaling van alle dingen die we doen uiteindelijk ook u gaat helpen bij het nemen van de juiste beslissingen. Want als je uiteindelijk niet goed de financiële impact kan zien, ja, dan is het heel lastig om goed te besluiten. Dus betekent dat ik eigenlijk, ja, vanuit mijn stand verplicht ben uiteindelijk om u goed inzicht te geven, wat de financiële consequenties zijn van bepaalde keuzes. Dat is natuurlijk ook het spel tussen de wethouder financiën en de raad. Ik ga niet op de stoel van de raad zitten maar ik kan wel tegen de raad zeggen: raad, als u deze keuzes maakt dan zijn dit uiteindelijk de financiële consequenties van die keuzes. Nou en die moet ik zo helder mogelijk aangeven want dat is uiteindelijk mijn rol zodat u zo goed mogelijk die keuzes kan maken. Dus daar kunt u mij echt op aanspreken want ik vind dat een van mijn belangrijkste ambities ook om dat gewoon de komende tijd te doen. Want het gaat moeilijk worden, het moet uit de lengte of uit de breedte komen en dat kan alleen maar door de juiste keuzes te maken op basis van de juiste en goede inzichten. Nou, het integraal risicomangement heb ik al behandeld. We zijn vanmiddag toevallig met de gemeentesecretaris zijn we al gestart. We zijn al gestart: wat moeten we nou in kaart brengen? Hoe gaan we nou werken met scenario's? Welke risico's zien we? Hoe gaan we de risicoanalyse organiseren, zowel aan de lastenkant als aan de inkomstenkant? Want dat is nou zeg maar het akelige van deze tijd, dat we niet alleen aan de lastenkant stevige risico's lopen maar zeker aan de batenkant. Denk aan het ravijn wat er aan komt. Nou, enige troost is dat alle gemeentes dat gaan overkomen, dus als de hemel omlaag valt hebben we met z'n allen een blauwe pet. Alleen wat de accountant terecht aangeeft dat onze startpositie gewoon niet goed is. Dus in die zin zijn wij misschien kwetsbaarder dan anderen gemeenten en juist daarom is het belangrijk om de komende drie jaar die reserves te spekken en die solvabiliteit te verbeteren. Maar er gaat heel wat op ons afkomen. Overigens heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten gezegd: joh, met dat ravijn, ja, trek je er nog even niets van aan, ga gewoon begroten alsof het zo doorloopt. Maar zorg wel dat je inderdaad in je financiële basis dat je stevig genoeg bent om schokken op te vangen. Nou, dat is in feite de opdracht die we nu hebben. Volgens mij heb ik dan zo'n beetje alles gehad. Ben ik nog wat vergeten, mijnheer de voorzitter? Naar uw idee?

De voorzitter: U heeft het over de onzekerheid binnen het sociaal domein gehad, u heeft het over de solvabiliteit gehad waar ook de VVD-fractie vragen over heeft gesteld, Larens Behoud vragen zijn volgens mij beantwoord. De modernisering van de verslaglegging en de kwaliteit van de financiële organisatie van het CDA is behandeld. En de drietrapsraket van de fractie van D66, daar bent u op in gegaan. Dus wat mij betreft is dit de eerste ... Ik zie ... Stichting Hart voor Laren.

De heer Van Midden: Ja, dat is een hele goede. Ja, dat is ook een heel goed punt. Nou, de stichting, heeft gelezen wat u heeft gelezen in de jaarrekening. De vraag is: ja, college, wethouder, hoe ga je daarmee om? Dat is inderdaad de vraag: hoe ga ik daar mee om? En ik weet in ieder geval een ding zeker, daarover gaan we binnenkort in gesprek met Hart van Laren omdat zij inmiddels een nieuwe begroting hebben opgesteld voor de komende jaren en we op basis daarvan het gesprek willen aangaan. Kijk, wat je nu ziet, de huidige situatie bij Hart van Laren is dat we eigenlijk aan twee kanten aan het branden zijn. Aan de ene kant hebben we geïnvesteerd in zeg maar het ondernemerschap van Hart van Laren. We hebben een manager aangesteld, nou, volgens mij wordt daar een ton ongeveer geïnvesteerd hebben we besloten, om uiteindelijk ervoor te zorgen dat die opbrengstenkant hoger wordt. Aan de andere kant is het een soort van automatisme geworden om de tekorten van Hart van Laren, ja, te absorberen, om het maar even, zeg maar voor onze rekening te nemen. En ik denk dat we eens moeten gaan kijken of daar zo langzamerhand niet een soort kantelpunt is ontstaan, dat we toch moeten zeggen: joh, laten we nou gewoon eens even wat meer de focus zetten op het ondernemerschap. En uiteindelijk die verliezen niet zomaar te nemen maar eens te kijken hoe we dan vanuit het ondernemerschap die resultaten beter kunnen laten zijn. Kijk en als we uiteindelijk van daaruit

concluderen: nou, we zullen toch uiteindelijk, ja, structureel verlies lijden of structureel moeten subsidiëren, want ik denk dat het dat eigenlijk daarom gaat. Maar ja, dan zou je het bedrag kunnen bediscussiëren en vast kunnen stellen. Maar dat is dan voor latere orde. Ik denk dat we eerst het gesprek met Hart van Laren moeten gaan voeren: hoe ziet u de toekomst financieel? En wat is uiteindelijk ook de rol van de gemeente daarin?

De voorzitter: Interruptie van de heer Van den Berg, een verduidelijkende vraag.

De heer Van den Berg: Ja, precies, een verduidelijkende vraag. In hoeverre kan de wethouder iets zeggen over dat waar Hart van Laren zeg maar nu de gevolgen van ondervindt financieel, dat dat ook misschien kan komen door allerlei acties die wij gaan droppen op het Brinkhuis Hart van Laren, met betrekking tot bijvoorbeeld het verhuizen daarnaartoe, et cetera. In hoeverre kan dat als teruggekaatst worden naar ons toe, dat wij zelf deels mede debet zijn aan deze situatie?

De heer Van Midden: Ja, dat weet ik niet. Kijk, voor als het gaat zeg maar om de investeringen in de overgang van college naar het Brinkhuis, die komende investeringen komen voor onze rekening. Dat hebben we zelf besloten. Als we vragen: wat zijn nu uiteindelijk de effecten op de exploitatie van het Brinkhuis op het huis van de gemeente en met name ook het vermogen om zalen te verhuren om het maar even te zeggen, ja, dat weet ik niet. Maar dat ga ik waarschijnlijk zien op het moment dat ik met Hart van Laren in gesprek ga. Zij zullen denk ik vanuit een goed ondernemerschap denk ik rekening houden met die situatie en daar inzicht in geven. Als ze dat niet zelf geven dan is het een vraag die ik wel mee ga nemen in het gesprek, ja.

De voorzitter: Dank, mijnheer de wethouder. U kunt plaatsnemen. We hebben een uitgebreide vragenronde gehad met de accountant die een uitgebreide technische toelichting heeft gegeven. U hebt een zeer uitgebreide eerste termijn voor de jaarrekening gehad, waarbij u al eigenlijk vooruit hebt geblikt op de toekomst. En de wethouder is daarop ingegaan. Hij heeft een aantal dingen gezegd. Hij heeft in ieder geval gezegd dat hij de incidentele baten wil gaan inzetten om de algemene reserve aan te sterken zodat onze solvabiliteit verbetert. Hij heeft een toelichting gegeven op de vragen met betrekking tot de Tozo, dat hij de cijfers op dit moment niet kan toetsen maar dat hij het risico voor de gemeente niet als heel hoog acht. Dat hij inderdaad gaat kijken bij het sociaal domein met betrekking tot de betaling van facturen en de leveranciers, hoe toch op de een of andere manier ook al zijn ze aan termijnen gebonden dat hij ze toch kleiner kunnen maken. Hij heeft aangegeven dat in het licht van de opmerking van de accountant u een voorstel gaat ontvangen tot versterking van onze ambtelijke organisatie om de financiële controle en de beheersing van het financiële proces te verbeteren. De suggesties vanuit de drietrapsraket waarvan de derde laag nog ook weer drie trappen telde, telde ik, gaat de wethouder meenemen. En de wethouder deelt de mening van de fractie van het CDA dat de verslaglegging moet verbeteren, dat in ieder geval ook een goede managementsamenvatting moet komen maar dat hij het belangrijkste vindt dat we samen met de gemeenteraad gaan kijken hoe we ervoor gaan zorgen dat er een leesbare financiële vertaling van het beleid komt zodat de raad ook op basis van de financiële verslaglegging en de financiële begroting de juiste beslissingen kan nemen. Daar wil hij met een delegatie vanuit de raad mee aan de slag gaan. En hij heeft aangegeven namens het college dat hij het ondernemerschap van het Brinkhuis in samenwerking met Hart van Laren wil verbeteren. Geeft dit voor u aanleiding tot het houden van een tweede termijn of bent u toe aan besluitvorming? Ik kijk rond. De heer Koldenhof.

De heer Koldenhof: Heel kort, voorzitter, hoor. Ik stel u gerust met deze. Maar dit heeft ook een beetje een commissiekarakter, dit onderwerp, dus dan vind ik dat het wel kan. Nog even ter geruststelling, voorzitter, wethouder, ik begrijp dat hij natuurlijk vasthoudt aan zeg maar, aan het uitgangspunt hand op de knip. Maar ik ga er wel vanuit dat hij de wensen uit het coalitieakkoord wel gaat inboeken. Dat was me niet helemaal

duidelijk maar dat wil ik nog even ter bevestiging in ieder geval dan als verwachting uitspreken. Hij heeft het vervolgens ook, voorzitter, over een aantal scenario's die hij verder wil uitwerken. Dat lijkt me ook heel verstandig. En ik zou daarbij willen adviseren om de financieel specialisten in de raad vroegtijdig daarbij te betrekken in plaats van op het eind met een rapportage van dit is het scenario te komen. Ook al omdat sommige financieel specialisten hier nieuw zijn en dan ook tegelijkertijd beter meegenomen kunnen worden in de professionaliteit van alle fracties. Het tweede is nog ...

De voorzitter: Wacht even hoor, mijnheer Koldenhof, volgens mij is er een interruptie van de heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Ja, maar ik wil hem ook als de heer Koldenhof zegt van ik maak even mijn verhaal af, dat ik het dan doe. Maar ...

De voorzitter: Oké, maar dan is het uw termijn dan. Dan maken we eerst, mijnheer Koldenhof maakt uw termijn af, alstublieft. Gaat uw gang.

De heer Koldenhof: Nog twee kleine dingetjes. Die Tozo, ja, het lijkt alsof ik helemaal gefocust ben op de Tozo, dat is het nou ook weer niet. Maar u geeft, voorzitter, de wethouder geeft aan dat het geld daar toch wel komt. Want het is blijkbaar gedekt als het niet wordt geïnd. Waarom is dan een voorziening nodig? Want eigenlijk is er dan helemaal geen voorziening nodig want we hebben dan geen risico. Dus die vraag heb ik nog. En als laatste meer ter ondersteuning van wat de wethouder aangaf maar wat gebrom was vanuit Liberaal Laren over de vergelijking tussen Eindhoven en Laren. Wij hebben helaas niet zoveel verdienvermogen meer in deze gemeente waardoor we in een andere situatie zitten dan een grote gemeente die echt nog heel veel kan ontwikkelen en daardoor heel veel inkomsten kan genereren om de boel sluitend te maken dan wel te houden. Dat is het verschil. Dank u voorzitter.

De voorzitter: We hebben wel veel inwoners met verdienvermogen, mijnheer Koldenhof. Biedt ook nog kansen. Ik kijk door, de fractie van Liberaal Laren.

De heer Grunwald: Dank u wel voorzitter. Ja, ik heb even nog een hele korte opmerking.

De voorzitter: Excuus, Groen Laren. Excuus, mijnheer Grunwald. Kan gebeuren, laatste vergadering voor de zomer.

De heer Grunwald: Ik heb het niet gehoord, dus dat komt goed. Dank u wel. Ja, ik heb toch een opmerking over iets wat me niet helemaal lekker zit in die zin van hoe kun je feliciteren met een behaald positief resultaat wat alleen maar uit posi... Sorry. Hoe kun je iemand felici... Of hoe kan je ... Sorry, ik kom even niet goed uit mijn woorden. Hoe kun je feliciteren met een positief resultaat wat alleen maar uit louter onbegrote meevallers bestaat? Eigenlijk is het toch veel meer op zijn plaats om hier te zeggen: jongens, wat hebben we ongelooflijk veel geluk gehad, wat hebben we '...'. Als ons dit niet overkomen, dan hadden we echt in zwaar weer gezeten. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Ik kijk nog even naar de andere kant. De heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Het was inderdaad een kleine interruptie aan de ene kant op de heer Koldenhof. Toen u net zo'n mooie eindafsluiting maakte naar aanleiding van de eerste termijn zat ik heel snel rond te kijken. Ik denk: als niemand zijn hand opsteekt dan doe ik dat ook niet omdat er eigenlijk in die termijn en dan sluit ik nu

aan op de opmerking van de heer Koldenhof die nog even kritisch aan de wethouder vraagt dat hij met de hand op de knip toch wel denkt aan het coalitieprogramma en de uitvoering van allerlei plannen. En die had ik ook gehoord. En ik dacht: als de burgemeester, voorzitter, niemand zijn hand opsteekt ga ik het niet zeggen, maar nu geeft u een voorzet. Ik heb hem ook gehoord en ik zou eigenlijk aan de heer Koldenhof willen vragen om die vraag lekker in het midden te laten liggen. Want de wethouder, de porte...

De heer Koldenhof: Voorzitter, ik laat hem liever bij Van Midden liggen.

De heer Van den Berg: Maar dan begrijpt u de strekking van mijn opmerking, de heer Koldenhof. Wat ik nog wil zeggen, ter afsluiting, voorzitter, de wethouder, de portefeuillehouder heeft natuurlijk aangegeven de cijfers zijn door de vorige portefeuillehouder tot stand gebracht. Maar in ieder geval credits en ook dank naar hem hoe hij op een nieuwe frisse manier hier instaat. En ook als ik dan hier op deze plek hoor van even schorsen, dat deze wethouder dan zegt: nou, zonder schorsen ga ik het ook aan. En die uitdaging, die onbevangingheid, die maakt ook mede dat ik dat hier opgemerkt wil hebben. Het CDA gaat ook natuurlijk gewoon akkoord hier met de jaarrekening. Maar dat we ook deze stijl met elkaar vasthouden, want dat vind ik uitermate plezierig.

De voorzitter: Hartstikke goed. Warme woorden voor de wethouder, leuke dingen doen met de hand op de knip, dat is ongeveer het adagium heb ik begrepen. Wilt u nog even reageren op enkele vragen uit de tweede termijn?

De heer Van Midden: Ja, dank u wel mijnheer de voorzitter. Ik wil even reageren op de opmerking van de heer Koldenhof voor wat betreft de hand op de knip. Sorry. Ik wil niet zozeer de hand op de knip houden, ik wil in ieder geval zeggen: joh, de eerste prioriteit is versteviging van de solvabiliteit want anders hebben we met z'n allen echt een groot probleem en kunnen we helemaal niks investeren. En vanuit die solvabiliteitsverbetering gaan we kijken aan de hand van het coalitieakkoord: nou, wat willen we nu uiteindelijk als raad? En hoe kunnen we uiteindelijk ook dat, nou ja, betalen over de lange termijn? En waarbij ik hoop dat je uiteindelijk zodanig solvabiliteitspositie hebt dat je bijvoorbeeld incidentele investeringen kan doen, als die moeten gebeuren. En dat je uiteindelijk voor de lange termijn zodanig financiële positie heeft dat je een redelijke balans hebt structureel tussen inkomsten en uitgaven waarbij ik zeg dat met name de ontwikkeling van het sociaal domein daarin veelbelovend zijn. Maar een zwaluw maakt nog geen zomer, wat mij betreft. Dat is eigenlijk de message die ik graag wil geven, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Helder, dank wethouder Van Midden. Kunnen we overgaan tot besluitvorming? Dan benoem ik niet alle sub-besluiten als zodanig, maar vraag ik de raad het voorstel, de jaarstukken 2021, vast te stellen met een voordelig saldo van 2.278.000 en het voordelig saldo minus de via de derde begrotingswijziging overgehevelde middelen toe te voegen aan de algemene reserve. De niet meer benodigde reservecompensatie inkomstendeel van precario ondergronds vrij te laten vallen ten gunste van de algemene reserve. En de vijfde begrotingswijziging 2022 vast te stellen. Wie wenst daarover stemming? Dat is niet het geval, dan keurt de gemeenteraad de besluiten goed. Dan is mijn vraag: willen we even schorsen of zegt u, we hebben zoveel werk al gedaan, we kunnen in één keer door naar de kaderbrief, daar verwachten we geen lange behandeling voor. Ik kijk even rond. Mevrouw Van Dorst, even twee minuten schorsen. Twee minuten schorsen, ik blijf zitten, u kan uw gang gaan en daarna gaan we door met de kaderbrief. De vergadering is geschorst.

Schorsing

De voorzitter: Willen de leden van de raad hun plek weer innemen? De heer Vriesen blijft nog even aanwezig als toegevoegd lid. Ja, dat is het geval. Mensen op de publieke tribune kunnen gaan zitten.

9.2. Kaderbrief Laren voor begroting jaar 2023.

De voorzitter: We gaan beginnen met het volgende agendapunt, dat is de kaderbrief. En het gevraagde besluit aan de gemeenteraad is mede in het licht van de toezeggingen die de wethouder van de financiën bij de behandeling van de jaarrekening heeft gedaan over de beheersing van de financiën, kennis te nemen van de kaderbrief met een kaderstelling voor de opstelling van de begroting 2023 die met name beleidsarm en op hoofdlijnen is. Want het college zit nog maar recent. En het college opdracht gegeven de financiële gevolgen vanuit deze kamerbrief op te nemen in de begroting 2023 en verder. Ik geef als eerste het woord aan de heer Loeff van de fractie van Laren Behoud. Een vrolijke stap naar het kathedraker gaat.

De heer Loeff: Zeker, dank u voorzitter. Ja, de splitsing van jaarrekening met de complimenten aan allen dat we dit op zo'n positieve manier hebben gedaan, naar de kaderbrief. De kaderbrief is een richtlijn voor het opstellen van de begroting. En die kaderbrief is uitermate sober. Er is geen rekening gehouden met nieuw beleid. Het wensenlijstje onder hoofdstuk zes van deze kaderbrief is wat er reëel is en wat er noodzakelijk is en daar kunnen wij dan ook van harte mee instemmen. Het interessante buiten de kaderbrief is dat er eigenlijk hele kleine bedragen soms instaan en hele kleine wensen en dat je denkt: ja, moeten wij daar als raad dan in deze kaderbrief als het een brief is, moeten we daar dan nog iets van vinden? Waar we zijn heel blij dat u die informatie aan ons meedeelt. Dus van harte mee eens. Uit de stukken die we hebben bestudeerd uit de brief blijkt dat we als gemeente gedwongen worden om heel goed te kijken naar de WOZ-belasting. En in meerdere opzichten lijkt dat onvermijdelijk te zijn. Ten eerste kunnen we om het dan in eenvoudig Nederlands te zeggen niet structureel hetzelfde blijven doen zonder structureel zelf meer inkomsten te genereren. Tegelijkertijd zien we dat er een en ander moet gebeuren aan investeringen in het dorp en onder meer de kwaliteit van de dienstverlening. Dus aan de ene kant zeg maar beter groenvoorziening, aan de andere kant op tijd aanleveren van de jaarstukken. Er moet dus het een en ander gebeuren en ja, het leven wordt duurder en niet goedkoper, om het dan maar eenvoudig te zeggen. Dus dat betekent dat we iets zullen moeten doen aan onze inkomstenkant. En als dat niet uit andere dingen komt, dan zal dat misschien toch in die WOZ-belasting liggen. En ik ben heel benieuwd naar de visie van de wethouder, hoe hij daar tegenaan kijkt in relatie tot de begroting en de doorkijk daar vervolgens op. U koerst in de kaderbrief eigenlijk ook wel op bezuinigingen. U geeft aan dat we een sober beleid moeten voeren maar u zegt ook: het kan zijn dat er bezuinigingen moeten komen. En als dat aan de orde is ben ik ook wel benieuwd welke bezuinigingen u dan voorstelt of waar u aan denkt. Is dat op instellingen? Is dat op efficiency? Waar is de winst nog te behalen? En staat dat dan niet lijnrecht tegenover die benodigde extra investeringen die we toch met elkaar nodig hebben om de boel op orde te krijgen, beter te maken en voor de burger prettig te houden. Daarnaast hebben we dus in dat coalitieakkoord en de heer Koldenhof zei het eigenlijk ook al een aantal verkenningen staan en die monden mogelijkheid uit in een wensenlijstje en aan dat wensenlijstje hangt zijn prijskaartje. En we zien nog steeds een onzekerheid in het sociaal domein. Kortom: veel onzekerheden in de kaderbrief omtrent de begroting, de richting lijkt ons duidelijk. Maar ik ben benieuwd naar de reactie en de woorden van de wethouder hoe hij ons gaat meenemen de komende tijd naar die begroting toe. En ja, ik weet het en dat is misschien goed om dat hier ook vast te zeggen: een begroting kan altijd worden bijgesteld. In die zin sluit ik toch wel een beetje aan met wat hiervoor is gezegd: een begrijpelijk stukje tekst, een A4'tje waarin we zeg maar de huidige situatie schetsen met straks de plannen die we misschien willen doen en wat daar tegenover staat, zou wel heel

wenselijk zijn om op die manier inzicht te krijgen voor iedereen om te zien welke keuzes er straks nodig zijn. Wat dat betreft zullen er veel dingen moeten gebeuren. Er zijn veel plannen in dat coalitieakkoord. Er zijn ook veel noden aan de orde geweest, rond verkeer, rond scholen, rond groen, dingen die de inwoners allemaal belangrijk vinden. En ik wil het heel erg deze kaderbrief nu eens bij de inwoners leggen, want die kaderbrief is een heel verhaal met allemaal schema's en dingen, heel ingewikkeld. We krijgen straks nog een interessante motie van Groen Laren en het CDA. Maar als we kijken naar wat de inwoners belangrijk vinden, dan ben ik heel benieuwd hoe de kaderbrief straks gaat matchen met de begroting, gaat matchen met de ambities van het college en van ons als coalitiepartijen en ik denk ook van oppositiepartijen, om hun wensenlijstje te realiseren van wat goed is voor het dorp. Kortom: van wat kille cijfers naar de warme daden die we ook nog kunnen betalen in een onzekere tijd. Het is moeilijk maar wij staan in principe achter deze kaderbrief waarbij we hopen dat er creativiteit wordt gevonden om de juiste investeringen te doen die we met elkaar ook nog graag zouden willen doen voor de toekomst van dit dorp. Dank u.

De voorzitter: Dank, de heer Loeff. Het woord is aan de fractie van Groen Laren.

De heer Grunwald: Dank u wel voorzitter. Ik ben het niet vaak eens met mijn collega's van Larens Behoud maar in dit geval volledig. Dus de wonderen zijn de wereld niet uit. Zelf stond ik na het lezen van de kaderbrief een beetje in een vacuüm. Ik dacht: ja, het enige wat daar zeg maar leidend in is, is natuurlijk het streefgetal van het resultaat volgend jaar. En alles andere ligt eigenlijk nagenoeg open, want oké, je hebt zo je onderdelen in een begroting en, nou ja, dat volgt natuurlijk allemaal bepaalde lijnen. Daar zijn bepaalde verwachtingen in. Maar er staat natuurlijk 0,0 nieuws in die kadernota, dus ook bij mij is dan de vraag: ja, hoe gaat het nieuwe college dat dan volgend jaar doen? Want daar zijn natuurlijk toch wel wat beloftes gedaan, er zijn noden die geledigd moeten worden. En ja, hoe verhoudt zich dat tot een sobere begroting? Dat kan dus alleen op twee manieren, dus enerzijds de inkomsten vergroten. Dat, nou, daar zijn verschillende manieren, dus de OZB is ter sprake geweest. Maar dat kan onder andere ook door wat strenger te zijn in de huishouding. Minder dingen weg te geven. Denk dan bijvoorbeeld aan, ja, zeg maar als je inkoop een zo laag mogelijke prijs te bedingen. En als je dingen verkoopt zoveel mogelijk daarvoor binnen te halen. Dat zie ik niet altijd gebeuren. En misschien is dat ook niet zo makkelijk, maar het zou wel leidraad moeten zijn. Ja, dus er valt niet zoveel van te zeggen vervolgens, dus, maar ja, de verwachtingen zijn van ons dan hoog gespannen voor wat betreft het coalitieprogramma en de begroting voor volgend jaar. En dan spreken we ons wel weer en dan krijgen we boter bij de vis. En dan wordt het helder, hoe de vork in de steel zit. En ik hoop dat het college daar keuzes in maakt. Die moeten ook gemaakt worden maar wel de goede keuzes. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank mijnheer Grunwald. Ik kijk naar de fractie van de ... Oh, pas op. Ik denk dat de stekkerdoos niet moet leiden tot een WMO-voorziening, dus misschien kan die even aan de kant. De heer Koldenhof. Pas op de stekkerdoos, mijnheer Koldenhof.

De heer Koldenhof: Dank u wel voorzitter. Kort, omdat ik me op zich kan voorstellen dat zo'n kaderbrief ook nu helemaal niet uitnodigt tot allerlei, zeg maar, even standpunten alvast in te nemen of voorsorteren op oplossingen. Zoals ik toch bespeur bij de fractievoorzitter van Larens Behoud die al een doekje oplicht om te kijken of de lasten voor de burger niet verhoogd kunnen worden. Want hij geeft daarbij aan dat de WOZ-belasting misschien maar eens omhoog moet. Daarvoor kan ik in ieder geval aangeven dat de VVD daar op dit moment zeker geen voorstander van is. En dat zal u ook niet verbazen misschien, maar ik vind dat ook in het licht van de coalitie-onderhandelingen die we hebben gevoerd helemaal niet gekozen is voor de keus, dan hadden we dat ook eerlijk moeten opschrijven. Dat hebben we niet gedaan en daarmee wil ik graag ook dan ook straks al als voorbode op de begroting die er nog aankomt wat de wethouder daar dan ook mee gaat

doen, met die kadernota, maar dat dit onderwerp wat ons betreft niet hoeft te worden besproken. Dank u wel.

De voorzitter: Het is toch geruststellend in een wereld vol onzekerheden dat deze traditie zo in ere blijft. Ik kijk naar fractie van Liberaal Laren, de heer De Jong.

De heer De Jong: Ja, ik ben even verrast, want hoe kunnen wij iets doen met een kaderbrief als iets essentieels als de OZB, als daar de coalitiepartners het al niet over eens zijn? Dus ja, dat maakt het me wel uitermate lastig en dan heb ik nog een aantal punten. Want ik heb hier een ...

De voorzitter: U mag naar het kathedr, hè? Of zegt u: nou, ik ben zo puntig en kort, ik hou het kort.

De heer De Jong: Ik heb niet zo veel.

De voorzitter: Dan hou ik u daaraan, hè?

De heer De Jong: Ja. Het laatste stuk in die kaderbrief gaat uit van een basisbedrag van 211.000 euro positief. En dan krijg ik op een gegeven moment een nieuw stuk geleverd over de meircirculaire, met dank dat die er is en dat die meegenomen is, maar die begint met een bedrag van 72.000 min. Dus daar zit drie ton tussen, nou, ik heb het zitten uit... vanmiddag zitten kijken, maar ik kan het absoluut niet verklaren. Dus wat kan ik met een kaderbrief als er wat nieuws komt en het sluit niet op elkaar aan? Als ik het al niet begrijp. Dan ja, zijn er gewoon een behoorlijk aantal dingen niet meegenomen. OZB, wat ...

De voorzitter: Behoorlijk aantal rechtvaardigt een gang naar het kathedr, hè?

De heer De Jong: Ja maar ... Nieuwe verdeling gemeentefonds is nog niet meegenomen, politieke wensen niet, herverdeling gemeentefonds, ja, het is lastig. Ik denk dat er nog heel veel moet gebeuren en dat er na alles nog eens heel kritisch gekeken moet worden, want dat dit nog lang niet volledig is. En dat waren mijn woorden.

De voorzitter: Dank, mijnheer De Jong. Ik kijk naar de heer Van den Berg van de fractie van het CDA.

De heer Van den Berg: Voorzitter, dank u wel. Ik vraag me nu alleen af of de fractie van Liberaal Laren alles heeft kunnen zeggen. Als ze hier waren gaan staan hadden ze wat meer tijd gekregen. En soms krijg je ook een cadeautje. De leuke interactie tussen Larens Behoud, voorzitter, de fractievoorzitter en de fractievoorzitter van de VVD, dat is genieten. Want straks wilde ik het er al niet over hebben en ik had het over de OZB en toen de heer Koldenhof het over het ravijn had waar we naartoe gingen, toen, en ook nog tegelijkertijd had over dat toch het coalitieprogramma maar eens uitgevoerd worden, had ik heel groot OZB opgeschreven. En ik beet in de vorige ronde op het puntje van mijn tong, nee, mijnheer Van den Berg, Erwin, we gaan het niet doen. Maar nu komt hij terug. En aan de andere kant wil ik dezelfde positieve toon houden die ik zo straks in de eerste termijn van dat onderwerp van de jaarrekening heb geuit. Het is mooi en fris en fruitig en daar moet het dorp ook blij om zijn en ook de luisteraar thuis, dat binnen een coalitie twee fractievoorzitters allebei dit gewoon uitspreken. Want daar gaat het gewoon over. Dat geeft dan ook veel meer het gevoel dat je als coalitiepartijen en oppositiepartijen niet zozeer ertussenin kan kruipen om het uit elkaar te spelen maar dat er een goed debat over mogelijk is. Voorzitter, onze financieel specialist als wel ondergetekende hebben de kaderbrief bekeken en eigenlijk kun je daar natuurlijk van zeggen dat er weinig echt heel erg nieuw beleid wordt gemaakt. Althans, op het gebied van de aanvullende inkomsten van onze gemeente, om die te kunnen

realiseren. Dat is heel ingewikkeld, daar hebben we ook in het voortraject ook al met toen nog de coalitievormende partijen ook over gesproken. Maar we hebben gezegd en ik denk dat dat ook in deze kaderbrief nu nog een keer gezegd en herhaald mag worden, dat wij als CDA zoveel als mogelijk een koppeling zouden eigenlijk willen zien met de gemeentelijke inkomsten aan de economische waarde die in Laren wordt gerealiseerd. Die is niet makkelijk maar tegelijkertijd maak ik deze opmerking omdat ik weet dat de wethouder daar wel gecharmeerd van is. Zie dit dan ook als handreiking, niet als een kritiek, maar als een punt om weer ook samen daarover een dialoog aan te gaan. En dan kun je zeggen: nou ja, dat dat punt gemist is, dan gaan we eigenlijk op de oude weg voort en wat doet dan deze kaderbrief verder nog aan? Maar die opmerking, die ga ik niet maken. Ik wil naar de toekomst kijken, mijnheer de wethouder. Ga wel twee hele concrete voorbeelden noemen. Als we het hebben over kosten besparen dan hebben we ook meegemaakt dat de nieuwe coalitie 50.000 euro op de groenvoorziening heeft teruggedraaid. Nou wil het geval dat ik midden in het centrum woon en ik heb bijna een privé tuinman. Iedere twee weken wordt het brinkje voor mijn huis met de grasmaaier tot op de millimeter nauwkeurig gemaaid, leeggezogen, et cetera. Dan wil ik het nog niet hebben over de ecologische waarde daarvan, maar ik wil meegeven het volgende en eigenlijk heeft onze accountant daar straks ook al iets over gezegd. Als wij aanbestedingen doen, dan moeten we misschien ook heel goed nadenken over wat we aanbesteden. En wij hebben gezegd dat we de kwaliteit van het centrum in Laren kwaliteit één willen hebben, vooral in het centrum. Maar dat krijgt bijna dus een perverse uitwerking of uitwerking in onder andere dat maaien van dat brinkje. En het is een voorbeeld en voor degene die dat niet kunnen zien maar wel met een lach op hun gezicht maar eigenlijk ook wel van dat wij goed na moeten denken over wat we soms willen met elkaar maar wat voor uitwerking dat krijgt. En dat zie je ook bijvoorbeeld terug bij de aanleg van een glasvezelkabel van DELTA Fiber. We zetten er een toezichthouder op, maar iedere straat die losgaat en vervolgens weer dichtgaat kenmerkt zich dat daar in die grond die losgewoeld is extra vuil, groenopslag van rommel opkomt. En dus kun je ook realiseren dat als we dat doen, dat we veel beter ook nog een keer kijken naar het vervolg daarvan. Hoe gaan we dat dan vervolgens weer herstellen? Het zijn hele praktische zaken, maar vooral groen en de kwaliteit van wat wij zien is denk ik wel een punt om in die kaderbrief en in die toekomst de komende jaren naar te kijken. Dan nog even over de WOZ-belasting. Niet an sich of die omhoog of omlaag moet. Wat wel meespeelt en wat ook nog wel denk ik aan de wethouder financiën een interessante uitdaging kan zijn: er staat heel veel omgevingsvergunningen aangekondigd, maar eigenlijk staat er in het Larens Journaal nooit een sloopmelding. Vrijwel nooit. Of nooit. Ik weet niet eens of wij hem wel krijgen, ja, ik weet het wel, we krijgen hem niet. Maar er wordt best wel veel gesloopt in Laren en dat is zo dat je binnen tien kuub slopen hoef je geen melding te doen, dan mag je dat doen. Maar ik kan u vertellen dat je overal waar je rijdt er meerdere malen meerdere zes kuub containers voor de deur staan en ik heb nooit gesloopt maar ook geen omgevingsvergunning gezien. En wat een uitwerking dat heeft, dat is dan het punt wat ik aan de wethouder wil meegeven, dan lijkt het erop dat er ook geen vergunning is aangevraagd om een huis te vermoderniseren of te vergroten of te verbeteren of ... Dat kan en daar zit natuurlijk wel een stukje WOZ-opbrengst in en daar gaat het eigenlijk over, dat we als we het hebben over inkomsten genereren we ook gewoon kritisch onze stukken op orde moeten hebben en dan vooral ook op dat gebied van de wel of niet verleende omgevingsvergunningen annex de sloopmeldingen, dat we dat, dat we ons basisbestand goed op orde houden. Dat is eigenlijk een opmerking niet om voor discussie van of dat wel of niet zo is maar meer als een aandachtspunt waar als je je zaken goed op orde hebt misschien wat onverwachts gewoon ook extra opbrengsten uitkomen. Binnen die twee voorbeelden, voorzitter, wil ik het ook hierbij laten en de kaderbrief met eenzelfde positieve antwoord tegemoet komen als zojuist benaderen. En dan hoeven we wat mij betreft daar ook geen tweede ronde voor te hebben. Dank u wel.

De voorzitter: Dan mevrouw Van Dorst van de fractie van D66.

Mevrouw Van Dorst-Brake: Ik wou nog even een punt nog steeds aangeven en dat is de kaderbrief sorteert erg op bezuinigen in het sociaal domein. Nou, dat is mooi dat er zo goed gescoord is, daar kunnen we blij mee zijn. Maar ik blijf het toch wel belangrijk vinden en ingewikkeld eigenlijk dat bij het sociaal domein er is opgezet om mensen, de zwakkeren in de maatschappij, te ondersteunen. En ik wil er echt een pleidooi voor doen dat we dat echt niet uit het oog moeten verliezen. Dus bezuinigingen, trots op kunnen zijn. Ik begrijp de inkomensstoets op de huishoudelijke hulp heel goed. En zo zijn er nog wat andere dingen. Maar laten we daar echt voorzichtig mee zijn. En ik zou ook eens willen evalueren hoe het zelf bij onze inwoners wordt geaccepteerd of beoordeeld. Daar heb ik nog zo weinig over gehoord. Dat was even mijn korte pleidooi.

De voorzitter: Wij hebben alle fracties in de eerste termijn gehoord. Ik heb geen vragen gehoord waar een schorsing voor nodig is. En anders mimet wethouder Westerkamp wel vanuit vak K naar de wethouder die achter het spreekgestoelte staat. En mijnheer Van Midden, ik heb ook meegeschreven, dus we gaan er gewoon voor, toch? Mooi.

De heer Van Midden: Ja, dank u wel, mijnheer de voorzitter. Verschillende vragen gesteld over de kaderbrief. Laat ik er eerst in zijn algemeenheid beginnen over de kaderbrief aan zichzelf. Ja, in feite stelt de kaderbrief zoals die nu voorligt niks voor in termen van beleid. En als er dingen in staan, is het eigenlijk uitsluitend klein bier, zoals ik het zelf zeg. Het is uitdrijven van beslissingen die uiteindelijk al door de vorige coalitie genomen zijn en die uiteindelijk dit jaar of komend jaar weer terugkomen in de begroting. Dus dat is één. Het echte vuurwerk gaat pas komen op het moment dat wij als coalitie op basis van het coalitieakkoord zoals we dat gemaakt hebben in de november naar de raad zullen komen met ons idee over wat we willen doen en uiteindelijk hoe we dat ook begrotingstechnisch gaan invullen. Ik zou zeggen: hold your horses en wacht tot we in november komen met ons verhaal. Even inhoudelijk punt van de heer De Jong, die zegt: ja, begrijp er niks van en ik zie geen aansluiting. Dat kan ik mij voorstellen, want ik had zelf ook moeite om de aansluiting te vinden. Als u aansluiting wil kan ik eigenlijk heel simpel verwijzen naar de laatste raadsinformatiebrief over de meicirculaire die verschenen is. Daar beginnen we met een simpel tabelletje en als u regels leest, dan ziet u al beginstand de oorspronkelijke begroting zoals die was, zoals die ook op pagina drie van de kadernota staat, gevolgd door de investeringen die we doen zoals die in de kaderbrief staat. Die 109.000 euro. Gevolgd, even zo uit mijn hoofd, door de autonome stijging van de BEL-kosten, CAO en indexatie en de regio. En als laatste de effecten van de meicirculaire zoals we ze nu zien. Dat is eigenlijk het complete plaatje zoals het er nu ligt. Mocht u behoefte hebben aan verdere toelichting dan ben ik altijd bereid om daar verder toelichting op te geven. Eens even kijken, ja, wat de OZB betreft, ja, de VVD heeft al geconstateerd en ik denk dat het geheugen van Larens Behoud wat opgefrist moest worden, want wij hebben volgens mij in het coalitieakkoord letterlijk staan dat we de OZB niet zullen verhogen. Wat we wel gaan doen is wat de heer Van den Berg aan refereerde is dat we gaan kijken: joh, hoe kunnen we op andere manieren extra inkomsten genereren? En dat betekent dat we gaan kijken: joh, hoe kunnen we uiteindelijk, ja, profiteren om zo maar te zeggen, van de economische activiteit en de economische welvarendheid van Laren? Nou, dat ziet u ook terugkomen in het coalitieakkoord dat we zeggen: joh, we gaan proberen met een aantal prominenten een soort economisch forum op te richten wat moet gaan nadenken over de toekomstige verdien capaciteit binnen de gemeente. Daar willen we zo snel mogelijk mee gaan starten, liefst in september al om daar al concrete ideeën te gaan ontwikkelen. Een idee wat we ook in het coalitieakkoord hebben staan is dat we uiteindelijk ook voor wat sportsubsidies betreft willen gaan kijken: joh, kunnen we niet een soort, ja, publiek privaat sportsubsidiefonds gaan oprichten waar uiteindelijk vandaan subsidies te gaan doen aan sportclubs? Zo zijn er allerlei ideeën om extra inkomsten te genereren. En daarnaast hebben we het concrete idee ook van de forensenbelasting, zoals u dat eerder hebt kunnen lezen, wat uiteindelijk ook meer inkomsten zou moeten genereren. Dus op die manier proberen wij alternatieven te zoeken naast zeg maar de traditionele instrumenten die we hebben, waaronder de OZB. Voor

wat betreft de plannen en de financiering van de plannen, ja, dat zal uiteindelijk terugkomen in november, dan zullen wij met de plannen komen. Dan zullen we ook de keuzes voorleggen ook vanuit financieel perspectief. En dan zullen we ook heel helder zien: nou, wat is uiteindelijk haalbaar en wat niet haalbaar is? Kijk, wat ik wel zie is dat gewoon voor de eerste komende jaren op basis van de dingen die we willen gaan doen, ja, het redelijk stabiel is maar echt spannend gaat het in de periodes daarna worden. Als we echt gaan investeren bijvoorbeeld in onderwijshuisvesting of in duurzaamheid. Wat het sociaal domein betreft wil ik nadrukkelijk zeggen dat er geen sprake is van bezuinigingen. We hebben uiteindelijk als raad in de vorige periode een aantal kostenbeheersingsmaatregelen afgesproken die uiteindelijk ook wat onrechtvaardigheden uit het systeem weghaalden. Denk bijvoorbeeld aan die inkomenstoets bij de huishoudelijke hulp, die effect sorteren. Nou, zo kan je nog meer aan andere dingen denken. Waarbij je uiteindelijk ervan uitgaat dat de middelen die je beschikbaar hebt, ja, uitsluitend terecht komen die mensen die het ook daadwerkelijk nodig hebben. Dus in die zin wel de zwakkeren beschermen. Wat u ook terug zult zien in het coalitieakkoord en dat is ook iets wat terug gaat komen in, nou ja, in de begrotingsdiscussie, is dat we zeggen: joh, we willen toch met de raad eens opnieuw kijken naar het sociaal domein en we willen kijken van, nou, wat is nou onze gezamenlijke visie op het sociaal domein? Wat zijn onze prioriteiten in de zin van, nou, waar zijn we als gemeente wel van en waar zijn we niet van? En wat zijn uiteindelijk de toekenningsprincipes die we daarbij willen hanteren? Maar dat is een gesprek wat we met de raad zullen gaan voeren, wat denk ik een vrij intensief gesprek zal worden maar ik denk wel nodig is om uiteindelijk te kijken waar je schaarse middelen ook het beste kan inzetten. Volgens mij heb ik dan ... Oh ja, de vragen van het CDA waren wel interessant. Over de groenvoorziening en het feit dat zijn, of dat mijnheer Van den Berg, zijn perkje voor zijn huis zo goed onderhouden wordt. Ja, dat is heel goed. Ik zou trouwens voor de geïnteresseerden als u vandaag nog even langs de Coeswaarde rijdt en het 40-45 monument, vormt u zich dan even een oordeel over de kwaliteit van het onderhoud vandaag. Want de wethouder heeft vandaag hoogstpersoonlijk daar een bijdrage aan geleverd. We hebben geschoffeld, de bladeren verwijderd, de haag bij het monument geknipt. Het ziet er allemaal weer piekfijn uit. Maar goed, alle gekheid op een stokje, een terecht punt van de heer Van den Berg. Wat ik nu begrepen heb, want daar hebben we ook met de ambtenaren overleg over gehad, dat er binnenkort een integraal groenplan komt en aan de hand daarvan gaan we deze discussie voeren: nou, wat willen we nu uiteindelijk? En moet het nou allemaal zo spik en span zijn? Kijk en het is inderdaad zo dat er misschien voor uw huis dat het er prachtig uitziet, ik moet heel eerlijk zeggen, als je dan langs de invalswegen Eemnesserweg het dorp inloopt dan zie je het onkruid langs alle dingen staan. Dus dan kun je vragen: ja, wat is nou eindelijk je visitekaartje? Het perkje voor de heer Van den Berg zijn huis of de toegangswegen tot dit dorp? Maar dat is een discussie die je wel met z'n allen ...

De heer Van den Berg: U pakt hem precies goed op, maar het is niet eens een perkje, het is gewoon een heel groot brinkje natuurlijk wat ik voor mijn deur heb liggen en dat is fantastisch, maar het ging mij inderdaad om de kwintessens van waar investeer je op en in welke periodes, et cetera? Dus. Maar ik ben blij te horen dat het terugkomt, wethouder.

De voorzitter: Wethouder, beschouw de niet gevraagde interruptie van de heer Van den Berg dat wij het brinkje voor zijn huis maximaal mogen versoberen. Gaat u verder.

De heer Van Midden: ... dat de heer Van den Berg nog twee andere vragen onder andere over de aanleg van de glasvezel van DELTA Fiber. Ja, ik moet je heel eerlijk zeggen, ik vind het nogal rommelig uitzien, dus ik heb het ook gemeld bij de ambtenaren en we gaan ernaar kijken.

De heer Van den Berg: Het punt wat ik wilde maken was inderdaad ... Voorzitter, als u mij aankijkt kan ik mijn interruptie geven.

De voorzitter: Het woord is aan de heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Ook hiervoor gaat de wethouder dat het is een voorbeeld, de weg '...' gaat open en hij gaat dicht, los van hoe het er nu uitziet, gaat dat ongetwijfeld in de komende jaren extra vuilopslag geven. Dan komen wij weer tegen hogere kosten. Dus als wij iets bedenken moeten we dat bijvoorbeeld ook wat mij betreft meenemen. En dat is niet beter weten aan de zijkant stelen, maar gewoon als extra argument binnen de soberheid denken van waar kan je dan toch nog soms elkaar scherper zijn. En ik heb ooit jaren geleden ook al genoemd en dan eindig ik mijn interruptie, voorzitter. Wij hebben prachtige mooie haagjes overal in het centrum gezet, maar dat kost natuurlijk wel veel meer tijd en geld om die allemaal keurig te houden als dat daar bij wijze van spreken een iets eenvoudigere inrichting was geweest. Dus bij, we moeten gewoon goed nadenken bij wat we doen.

De voorzitter: Daar kan de wethouder het niet mee oneens zijn.

De heer Van Midden: Nee, dat is de wethouder dan ook niet, mijnheer de voorzitter. En dan laatste opmerking van de heer Van den Berg die ging over de sloopvergunning en omgevingsvergunning. Is inderdaad heel interessant, wij hebben, wethouder Frits Westerkamp en ik, gisteren geconstateerd. Wij waren aan het fietsen door het dorp en langs verschillende verbouwingen en bouwpercelen gegaan. En er was een mijnheer die had inderdaad zijn huis gesloopt zonder de aanvraag van de sloopvergunning en wij constateren dat de ambtenaren daar bovenop zitten. De betreffende mijnheer werd, nou ja, stevig daarop aangesproken. Ik weet overigens niet wat voor sanctie daarop zit, hoor, op het moment dat je zonder vergunning sloopt. Maar ze waren in ieder geval zeer streng op en ... Dus in die zin wordt het wel goed in de gaten houden. Daarnaast is het sloopvergunning en dan uiteindelijk een omgevingsvergunning, die ken ik niet, maar daar gaan we ongetwijfeld nader onderzoek als ik de wethouder die verantwoordelijk is daarvoor.

De voorzitter: De heer Loeff gaat ons wijzer maken.

De heer Loeff: Nou ja, misschien de wethouder financiën is inderdaad wethouder financiën. Er hoeven geen sloopvergunningen meer te worden afgegeven als het buiten een beschermd dorpsgezicht is. Dan is er sprake van een sloopmelding en die sloopmelding hoeft wettelijk ook niet gepubliceerd te worden. Dus dat is de reden dat er geen sloopmeldingen in het Larens Journaal staan, terwijl dat wel wenselijk zou zijn want dan weet je wat er gebeurt. Er moet vervolgens bij nieuwbouw wel een omgevingsvergunning worden aangevraagd en die omgevingsvergunning die moet weer gepubliceerd worden. Dus een melding volstaat in veel gevallen en in die zin is het dus logisch dat men, de burger, daar niet van op de hoogte is. En ik pleit voor het Belgisch Franse systeem dat je gewoon een bordje met wat je gaat doen aan de weg hangt, dan kan iedereen zien wat er gebeurt. Maar goed, dat moet Den Haag nog een beetje begrijpen.

De heer ...: We schoffelen nu volop in de portefeuille van de heer Westerkamp. Wellicht wil kan er zo meteen nog op reageren.

De voorzitter: Mijnheer Van den Berg.

De heer ...: Mijnheer de voorzitter, ik beseef me onmiddellijk dat de schoenmaker bij zijn leest moet blijven. Dank u wel voor deze '...'

De voorzitter: De heer Van den Berg nog als interruptie.

De heer Van den Berg: Nee, het was een interruptie op financiën, want de uitvoering ... Het enige wat ik nog in het midden wil leggen is dat ik begrepen heb dat het wel met iets van tien kuub meer of minder slopen heeft te maken, meer een aanvulling op de interruptie van de heer Loeff. Maar waar het mij ook vooral om gaat, mijnheer de wethouder, vanuit financiën, is op het moment dat je in het systeem van deze gemeente deze aanpassingen krijgt, dus ook weet als gemeente dat er iets verbouwd is en iets is aangepast wat tot een herziening van een WOZ-waarde kan leiden. En laten we er even vanuit gaan dat hij dan iets hoger wordt, want je voegt iets toe aan een woning en dat op dat moment zeg maar je op een andere manier ook zeg maar de opbrengsten aan het verhogen bent doordat je gewoon je basis goed hebt. Dat was eigenlijk de kwintessens van de opmerking. En niet of u wel of niet goed controleert.

De voorzitter: Dank. Een reactie, mijnheer de wethouder, maar u kunt uw betoog ook vervolgen. Gaat uw gang.

De heer Van Midden: Nou ja, in ieder geval, mijnheer de voorzitter, dank mijnheer Van den Berg voor de toevoeging. En volgens mij heb ik alle dingen gehad van mijn betoog. Als ik snel even controleer, maar u heeft meegeschreven, dus mocht ik iets vergeten zijn dan hoor ik het graag.

De voorzitter: De heer Loeff nog een omissie?

De heer Loeff: Misschien nog een interruptie. Ik weet niet of u hetzelfde coalitieakkoord hebt als wij, maar de wethouder beaamt iets wat de fractievoorzitter van de VVD heel stellig zegt, namelijk dat wij zouden hebben afgesproken en dat het voor iedereen inzichtelijk is dat wij de OZB niet zouden verhogen. Ik lees dat niet in het coalitieakkoord terug, dus dat betekent dat wij volgens mij daarover nog debatten zouden kunnen voeren indien nodig. En ik verwijs toch echt even naar de kadernota en ik citeer: op dit moment geeft het structurele saldo aanleiding om na te denken over de noodzaak tot het treffen van extra OZB-maatregelen. U stelt het zelf aan ons als raad voor. Het uitgangspunt is niet een totale stijging van de opbrengst, maar we moeten er wel over nadenken. Mocht bij de begroting blijken dat extra maatregelen noodzakelijk zijn, ik citeer: dan zullen we het nieuwe college passende maatregelen voorgesteld moeten worden. Dus als u nu al zegt geharnast: wij van de VVD gaan in deze dualistische positie meteen mee met de fractievoorzitter die meent iets gelezen te hebben wat ik niet heb gezien in onze afsprakenlijst dan wil ik hem toch vragen nog eventjes goed in stukken te duiken en ook de kaderbrief als uitgangspunt te nemen. Dank.

De voorzitter: De wethouder mag reflecteren op deze interruptie, maar wel als wethouder van iedereen en niet alleen als wethouder van de VVD. Gaat uw gang.

De heer Van Midden: Dank u wel, mijnheer de voorzitter '...' Ja, ik zou eigenlijk willen zeggen van, eigenlijk weer herhalen: hold your horses. Laten we dit bespreken tijdens de begrotingsbespreking in november als we gaan praten over 2023 en verder. Want dan kunnen we namen zien en daar zit voor mij natuurlijk een belangrijk aandachtspunt: hoe gaan op de lange termijn onze inkomsten zich ontwikkelen versus de investeringen willen doen? En welke maatregelen zijn nodig om uiteindelijk ook eventueel extra inkomsten te genereren?

De voorzitter: Dan heb ik nog één vraag openstaan, dat is de vraag van D66 of het college ook bereid is in het sociaal domein te evalueren hoe inwoners de kwaliteit ervaren. Maar de portefeuillehouder daarvan is vanavond niet aanwezig en met die mededeling kijk ik even naar de wethouder van financiën.

De heer Van Midden: Ja, ik zal het meenemen naar de portefeuillehouder. Maar ik weet dat zijn basishouding in ieder geval is om daar inwoners en ook, nou ja, mensen uit de medische hoek daarbij te betrekken in de hele besluitvorming. Of de hele besluitvorming, visievorming. Ja.

De voorzitter: Wethouder, dank ter beantwoording van de eerste termijn. U mag gaan zitten en ik kijk of er vanuit de raad nog de wens is voor een tweede termijn. Ik kijk links van mij, dat is niet het geval. Ik kijk rechts van mij, dat is ook niet het geval. Kunnen we dan overgaan tot de vaststelling van de kadernota? Eens even zien, dan wordt aan de raad voorgesteld kennis te nemen van de kaderbrief met de kaderstelling voor het opstellen van de begroting 2023 en het college opdracht gegeven de financiële gevolgen vanuit deze kaderbrief op te nemen in de begroting en de meerjarenplanning. Wenst iemand hierover stemming? Dat is niet het geval, dan is de kaderbrief hierbij aangenomen.

10. Moties vreemd aan de orde van de dag.

De voorzitter: Dan komen wij bij agendapunt 10, motie vreemd aan de orde. En dat is de motie van Groen Laren en het CDA over begrijpelijk Nederlands. En ik kijk naar de hoofdindieners, ik denk dat dat de fractie van Groen Laren is, om de motie namens de indieners in te leiden. Van achter het kathedr, alstublieft.

De heer Vos: Ja, dat doe ik graag, voorzitter, dank u wel. Ik hoorde zonet mijnheer De Jong roepen: als ik het al niet begrijp. En als dat dan ongeveer maatgevend is voor de dingen die wij bespreken, want ik acht de heer De Jong zeer wel in staat tot de dingen te begrijpen die wij allemaal hier bespreken de hele avond. En begrijpelijk Nederlands is helemaal niet makkelijk, laat ik daarmee beginnen. Want ik heb behoorlijk zitten stoeien om jargon en zo te vermijden, om het zo simpel mogelijk te houden. Dus het is niet iets makkelijk wat ik vraag en het gaat ook best wat tijd kosten en inspanning kosten. Maar ik denk dat ik niemand hoeft te overtuigen van het feit dat je helder moet communiceren. Dat is geen enkel probleem. En ik kan een hele hoop mensen vragen om helder te communiceren maar ik denk dat we moeten beginnen met zelf duidelijke taal te gaan gebruiken, met helder te communiceren met taal die iedereen begrijpt. Want als we niet begrijpen worden, ja, hoe kunnen we dan in hemelsnaam in contact komen met de mensen die wij zeggen dat we vertegenwoordigen, waarvan wij zeggen dat wij het beste met ze voor hebben? En als die mensen ons niet begrijpen, dan hebben we volgens mij een probleem. En gelukkig heb ik al de heer Loeff en mijnheer Van Midden al enorme pleitbezorgers horen zijn voor een financiële bijsluiter. Ik kreeg dit pak papier, wat ik op zich al zonde van het drukwerk vindt, hoor, maar dit terzijde. Hier kan toch geen normaal mens iets mee? Dit is volstrekt niet begrijpelijk. En wij zitten te wachten tot deze avond voorbij is. Een aantal mensen die hebben heel verstandig heel veel tijd ingestoken en zeggen hele goede dingen. Maar eigenlijk zijn het natuurlijk maar heel weinig mensen die zich er tegenaan bemoeien, terwijl zowel mijnheer Van Midden als mijnheer Loeff heel duidelijk aangeven dat zo'n financiële bijsluiter, dat dat een heel goed idee zou zijn. En dat is ook precies waar en dat is dan ook al zoiets vreemds, het heet dan, ons voorstel heet een motie vreemd aan de orde. Het heeft voor mij ook een tijdje geduurd wat er nou precies mee bedoeld werd. Maar dat soort dingen moeten we volgens mij eens kritisch naar gaan kijken: hoe gaan we nou dingen verwoorden? Hoe gaan we dat nou zeggen? En dat heb ik ook, hebben we ook geprobeerd met onze motie om in zo helder mogelijk Nederlands jullie ervan te overtuigen dat we dat gewoon moeten doen. Mag ik het daarbij laten, mijnheer de voorzitter?

De voorzitter: Zeker. We hebben net bedacht ook al dat we het gewoon ingediende moties noemen. Maar ik kijk nog eventjes naar de andere indieners van de motie of er een extra toelichting op de hoofdindieners gewenst is.

De heer Van den Berg: Ik hoop dat deze motie als een enthousiast ontvangst van onze gemeenteraad krijgt omdat de intentie die erachter zit, die moet ons allemaal aanspreken.

De voorzitter: Ja. Ik kijk dan eerst naar het college, dat is wethouder Westerkamp. Om te reflecteren op deze ingediende motie.

De heer Westerkamp: Voorzitter, leden van de raad en toehoorders thuis. Het college kan u zeggen dat wij dit ook omarmen. Maar als u het college-akkoord al heeft gelezen dan snapt u dat wij ook juist voor, heldere taal willen, betrokkenheid van inwoners, ik zie nog dat u in uw motie het woord participatie heeft staan. Nou, u ziet dat dat in ons coalitieakkoord niet voorkomt meer. Wij praten over inwonersbetrokkenheid, want dat snappen mensen. En wij omarmen het ook. En als u ook ziet in de organisatie wordt het al ingezet, er worden al cursussen gegeven om juist op dit niveau te gaan communiceren. Dus ik stel u ook voor dat deze motie zonder meer door u als raad wordt aangenomen, maar hij is geadresseerd aan het college. Maar ik denk dat u ook hem aan uzelf moet adresseren. Want het is net zo belangrijk voor u als voor de ambtelijke organisatie en het college om goed te communiceren naar mensen. Dus we zijn ermee bezig. We kunnen hem overnemen en ook, nou, wethouder Van Midden heeft het al gezegd: ook op financieel gebied hebben wij al bij onszelf geconstateerd, ja, dit moet je op een veel andere manier gaan presenteren. Hier snapt niemand wat van. En ik denk ook in uw betogen die u vanavond heeft gehouden en dat is dan niet lelijk bedoeld maar ik denk dat de meeste mensen halverwege al zijn afgehaakt. Dus het is een oproep aan ons allen, denk ik, die u doet. En wij omarmen die en ik zou zeggen: adresseer hem ook nog aan uzelf.

De voorzitter: Het college omarmt de motie. Ik kijk naar de indieners of ze hem in stemming willen brengen. Volgens mij suggereert het college dat ook, dus.

De heer ...: Ja, breng hem maar in stemming, denk ik toch?

De voorzitter: Ik kijk nog even, excuus excuus, ik maak een fout. Wacht even, want de andere fracties mogen ook nog reageren. De heer Koldenhof kijkt zo verbaasd naar mij dat ik mij helemaal bewust ben van deze omissie. De heer Koldenhof. U kunt trouwens ontzettend goed verbaasd kijken.

De heer Koldenhof: Voorzitter, dank u wel. Het gaat namelijk ook niet alleen maar om verba... of mondelinge communicatie of schriftelijke communicatie maar juist ook om non-verbale communicatie. Dus daar kan ik goed mee overweg, laat ik het zo zeggen. Niemand is tegen deze motie, niemand is tegen de strekking, laat ik het zo zeggen, van deze motie. Ook de VVD niet, want het is onze verantwoordelijkheid als mensen die soms ingewikkelde besluiten moeten nemen om die zo eenvoudig en simpel mogelijk uit te leggen aan de mensen voor wie wij dit eigenlijk doen. Dus akkoord met de strekking van wat hier wordt gesteld. Ik merk tegelijkertijd dat ook mijnheer Grunwald nog best moeite heeft om in op B1-niveau of begrijpelijke taal iets te vertellen als wij hier in de raad zitten, want het komt te gekunsteld over. Dat was mijn indruk van zijn poging, niettemin wel waardering voor dat u überhaupt een poging doet. Waar het wel om gaat is wat mij betreft ook dat wij goed moeten letten op wat de wethouder eigenlijk ook al aangeeft: dat de gemeente hier al mee bezig is. Medewerkers worden al, krijgen al les in begrijpelijk schrijven. Er zijn schrijfwijzers, er zijn communicatietips. Het is misschien allemaal niet honderd procent verplicht maar ik geloof wel dat de mensen bij de gemeente hier hun best voor doen en er valt altijd wat aan te verbeteren. Wat we niet moet vergeten en daar wordt wel iets over gezegd in deze stukken, maar dat blijft ook altijd het verhaal naar de burgers toe: er is ook heel veel juridische basis voor besluiten of die bij besluiten komt kijken. En ook op het gebied van financiële stukken zijn gewoon terminologieën verplicht, bij wijze van spreken, om ook te kunnen communiceren met andere overheidsinstellingen. Daar kunnen wij niet omheen. En ik vind dat we dat altijd in het oog moeten houden

met al nemen we een besluit of neemt de wethouder als ik het zo hoor eigenlijk gewoon het voorstel over. Dat zal altijd zo blijven en dat zal ook zo blijven in financiële stukken. Dus laten we elkaar niet met verwachtingen de deur uitsturen of neerleggen bij de bewoners dat het van nu af aan helemaal anders gaat: dat kan gewoon in heel veel gevallen niet.

De voorzitter: Een interruptie van de heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Ik denk ook dat, ja, nee, ik denk dat de heer Koldenhof van de VVD daar een terecht punt heeft maar het zou hem juist in die vertaalslag kunnen zitten van zo'n A4'tje schuine streep twee A4'tjes, drie A4'tjes, waarin je het wel wat begrijpelijker kan opschrijven. En uiteraard kan het niet zo zijn dat iedereen een financieel specialist wordt of een juridisch specialist wordt, daar ben ik het helemaal mee eens, maar daarom gaat het ook ons om de strekking van deze motie dat we het met elkaar erkennen en ook in de flow van vanavond blijven dat we gewoon onderwerpen met elkaar durven te bespreken buiten coalitie oppositie om maar gewoon en ook de warme woorden van de wethouder daarin omarmen.

De voorzitter: De heer Koldenhof.

De heer Koldenhof: Ja. Waar de VVD het niet helemaal mee eens is of in ieder geval met die overweging, we hebben een bepaalde traditie ook van het opstellen bijvoorbeeld van moties en amendementen. En ik krijg een beetje de indruk dat dat ook misschien moet veranderen. Wat mij betreft wat moet veranderen dan is de overweging die bijvoorbeeld een partij die een motie indient zelf mee zeg maar in ogeschouwing neemt: hoe schrijf ik het op? Want daar zit hem vaak het probleem, niet in die vorm van de opzet van een motie of een amendement. Dus kijk dan en dat is ook wat de wethouder zegt, kijk ook naar uzelf hoe u dit dan doet. En dat kan ik ook alleen maar ondersteunen, maar ik ben niet voorstander van het wijzigen van die opzet van hoe een motie of een amendement eruit moet zien met een paar vormvoorschriften die we tot nu toe altijd al hanteren. Wat ik ook niet zo'n goed plan vindt wat eventueel hieruit zou kunnen voortkomen is dat wij de griffie gaan belasten zo meteen met de correctie naar B1-niveau. Daar zit een dreiging in dat dat zou kunnen gebeuren. Dat lijkt me geen goed plan. Het is de partijen zelf of aan de partijen zelf om hun verantwoordelijkheid te nemen om dit op een begrijpelijke manier te doen. Doen ze het niet, dan is dan ook de verantwoordelijk van die partij en dan kunnen we daar in het debat dan nog wel iets over zeggen. Wat ik nog wel heb, voorzitter, en daar komt ook toch de moeite met het indienen van deze motie vreemd aan de orde. U zal het niet verbazen want ik heb dat bij de eerste motie vreemd aan de orde al aangegeven. Waarom een motie, waarom nu? Dat is mij gewoon volstrekt onduidelijk. Ik begrijp wel dat er financiële stukken op tafel liggen die een beetje ingewikkeld zijn, maar ik heb eigenlijk tegelijkertijd een voorstel hoe het anders kan. Namelijk, wij krijgen voor zover ik weet in het najaar een nota burgerparticipatie. Die wordt nu gemaakt of die is een haar na gevild. En ik zou het college dan willen meegeven om een onderdeel op te nemen over communicatie met de burger als onderdeel van het kunnen participeren als burger. Dan lijkt me dat een mooiere vorm en dan is het ook integraal verankerd met waar het eigenlijk om gaat. Want nu is het een motie die je wel niet een beetje hangt als aanleiding van financiële stukken. Dat vind ik eigenlijk zonde. Dus ik zou het liever op die manier verwoorden. Nu heeft de wethouder zelf al aangegeven: wij nemen de motie over, dus dan is de vraag of er nog een stemming zou moeten komen. Zou die er toch moeten komen, dan geef ik toch nog als tussenoverweging: zou u de motie niet gewoon intrekken, want wij begrijpen wat u bedoelt, de wethouder weet wat hij ermee wil en weet ook hoe hij er verder mee kan. En dan zijn we volgens mij allemaal eens. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: De heer Koldenhof doet een oproep aan de indieners van de motie en maakt daarbij de nuancering dat het misschien niet helemaal mogelijk is om de gevraagde besluiten uit de motie helemaal letterlijk zo uit te voeren. Ik kijk naar de indieners. De heer Vos.

De heer Vos: Ja, dank u wel voorzitter. Ja kijk, de wethouder gaf dat ook al aan en dat staat ook in de motie: het is niet alleen een oproep aan het college, het is ook een oproep aan onszelf en ook aan alle andere mensen die betrokken zijn bij de gemeente om helder te gaan communiceren. En dat is ook inderdaad een oproep of een iets dat we onszelf zouden moeten voornemen, mijnheer Koldenhof. Dus dat u het in een wat groter perspectief wil zetten, dat vind ik alleen maar heel erg goed, dat is heel erg denk ik verstandig om het ook een bredere basis te geven. Maar het begint bij jezelf door begrepen te willen worden. En daar roepen we eigenlijk toe op, om begrijpelijk Nederlands te gaan doen. En ik ben ook begonnen met te zeggen: dat is heus niet zo makkelijk. Maar het heeft wel te maken met de intentie om begrepen te worden en door zoveel mogelijk mensen. En dat is eigenlijk wat ik u ook hoor zeggen. Of heb ik het nu verkeerd begrepen?

De voorzitter: De heer Koldenhof.

De heer Koldenhof: Nee, voorzitter, de heer Vos heeft mij op zich goed begrepen, alleen ik vind het dan niet een onderwerp voor een motie. Want dan denk ik: ja, dat kunnen we in het presidium bespreken of hoe gaan we met elkaar om als raad van zullen we proberen wat begrijpelijker Nederlands te spreken? Maar ik vind het dan niet echt een motie waardig.

De voorzitter: Uw standpunt is helder. De heer Van den Berg, '...' van de indieners.

De heer Van den Berg: Nou ja, de inbreng van de fractievoorzitter van de VVD is helder. Maar omdat u net zei: nou, we gaan hem in stemming brengen ben ik eigenlijk nog wel even benieuwd naar de reacties van Liberaal Laren, Larens Behoud en D66 in deze. Want daar heb ik nog niks van gehoord.

De voorzitter: Nee, helder. Maar dan moeten de fracties zelf de intentie kenbaar maken dat ze willen reageren. Wie wil er dat? De heer Loeff.

De heer Loeff: Voorzitter, ik ging uit van een rondje, dus bij deze. Dank. Voorzitter, de fractie van Larens Behoud heeft met belangstelling kennisgenomen van de motie van Groen Laren en het CDA. Ons standpunt wordt gevraagd en ik zal proberen dat helder te verwoorden. Ja, onze fractie schaart zich achter de motie dat wij allen duidelijk en eenvoudig schrijven. Helder taalgebruik draagt zeker bij aan dat ingewikkelde zaken door meer mensen kunnen worden begrepen. Wij willen er echter nog wat aan toevoegen. Want bij helder taalgebruik hoort ook het kort samenvatten van ingewikkelde zaken. En met name de laatste is vaak moeilijk, zo weten we uit ervaring. De motie steunen we graag en goed dat we ons ook als raad hier deze motie aantrekken. Ik doe daarbij echter nog wel een oproep aan ons allen. Laten we ook onze inbreng in de raad kort en begrijpelijk houden. En val niet in herhaling. Dan wordt een vergadering voor de burger vanzelf ook leuker om te luisteren en om bij te wonen. Ook als je een tekstje voorleest en dit zijn nog geen 160 woorden. Dank u voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Loeff, wilt u de indieners vragen dit toe te voegen aan de motie?

De heer Loeff: Laten we het informeel houden, het mag.

De voorzitter: Mevrouw Van Dorst, of mevrouw Fontaine. Wat is er, mijnheer Van den Berg?

De heer Van den Berg: Nou, u vroeg aan de heer Loeff of hij die toevoeging en ik kijk even naar de overkant, maar dit is indachtig in de geest van deze motie, prima natuurlijk ook korte duidelijke samenvatting te creëren.

De voorzitter: Mevrouw Fontaine, gaat uw gang.

Mevrouw Fontaine: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ik heb met grote blijdschap kennisgenomen van deze motie. Ik hou van taal, daar ben ik gek op. En de laatste motie, dat was een motie van de gemeente Huizen over een adviescommissie, die heb ik wel vier keer doorgelezen want er begon steeds zo'n zinnetje: in aanmerking nemende dat. En dan had ik die lange zin gelezen en dan moest ik weer terug. Nou, uiteindelijk heb ik het maar uitgeschreven helemaal want er was geen touw aan vast te knopen. En dat kost ontzettend veel tijd. Ik vind die moties ook vaak een beetje Aagje Deken en Betje Wolff stijl en ik denk dat we toch een beetje naar de modernere versies toe moeten, die korter zijn. Kort maar krachtig. En wij steunen deze motie van harte. Want het is niet alleen naar de inwoners van Laren toe maar ook onderling dat het prettig zou werken.

De voorzitter: Dank, dank mevrouw Fontaine. Ik kijk naar de heer De Jong. Kort maar krachtig.

De heer De Jong: Ja, ook wij, alles gehoord hebbende, kunnen volledig achter deze motie staan. En ik probeer dat ook altijd te doen, maar het kost natuurlijk wel veel tijd en aandacht om iets goed te verwoorden en daar moet iedereen rekening mee houden. En ook in de stukken die we krijgen, ja, ik denk dat we dat daar ook mogen verwachten en ook daar zal het lastig zijn. En de intenties en de cursussen zijn er dus ook daar gaan we dan heel langzaam dadelijk verbetering zien.

De voorzitter: Hartstikke goed. Ik kijk naar de indieners. Gaan we de motie in stemming brengen? Dat gaan we doen, ongewijzigd. De motie waarin de gemeenteraad wordt gevraagd begrijpelijke voorstellen, moties en amendementen door de gemeenteraadsleden te schrijven op taalniveau B1. De gemeenteraad vraagt aan het college om in alle berichten begrijpelijk Nederlands te gebruiken, de financiële overzichten van een lezersvriendelijke versie te voorzien, met de ambtenaren erop te letten dat de brieven, voorstellen en andere stukken aan de gemeenteraad leesbaar en begrijpelijk zijn. En dat formele aankondigingen met juridisch taalgebruik ook op B1-niveau uitgelegd moeten worden. Wil de fractie van de VVD een stemverklaring gegeven?

De heer Koldenhof: Ja, precies. Dank u wel voorzitter. Had u goed door. Tekende dat misschien ook af van mijn gezicht dat daarin staat stemverklaring, dat zou natuurlijk kunnen. Maar het feit is dat wij de strekking van de motie zoals ik al heb aangegeven in mijn betoog steunen. Ik zou ook niet willen communiceren naar buiten toe dat de VVD tegen dit verhaal is en dus de motie daarom niet zou willen steunen. Met andere woorden: wij steunen deze motie gehoord de beraadslagingen in deze vergadering.

De voorzitter: Willen de fracties die de motie steunen dit kenbaar maken? Dat zijn de fracties van Groen Laren, de VVD, Liberaal Laren, Larens Behoud, D66 en het CDA. De motie is aangenomen. Dank aan de indieners.

Sluiting

De voorzitter: Dan hebben wij nog een agendapunt en dat is de sluiting. Maar die ga ik toelichten want deze sluiting gebruik ik ook om u een hele fijne zomer toe te wensen waarin u bijkomt en uitrust. En na de zomer weer fris aan de start staat. Ik wil u er echter nog op wijzen dat u vorig jaar een nota kunst en cultuur hebt

aangenomen waarin op pagina veertien een actie elf staat genoemd, namelijk het organiseren van een jaarlijks weekend van Laren waarin samen met alle culturele partners, creatieve makers, talenten, culturele initiatiefnemers, stichtingen, verenigingen, professionele cultuurinstellingen en Bijzonder Laren een jaarlijks weekend wordt georganiseerd waarin verenigingen zichzelf kunnen presenteren, inwoners mooie dingen kunnen doen, alle culturele instellingen opengaan en dat allemaal toegankelijk voor alle inwoners van Laren, ook met een programma waarin alle inwoners van Laren zich uitgenodigd voelen. En dat gaat na de zomer plaatsvinden in het weekend van 17 september en dat heet het Nazomerfeest. Daar ontvangt u nog een raadsinformatiebrief over en de promotie daarvan gaat los binnenkort. Daar wilde ik u graag nog op wijzen. En er is nog een gezellige na borrel waarin we nog elkaar even een fijne zomer kunnen wensen. Ik nodig iedereen op de publieke tribune ook daaruit aan deel te nemen en ik bedank ook alle medewerkers die aan alle stukken vanavond hebben meegewerkt. Met naam en toenaam ook Theo de Haar, die zijn handen inmiddels, zijn hoofd inmiddels in zijn handen heeft gelegd, dank je wel Theo. En ik sluit hierbij de vergadering.